

Resultaten (broed)vogelonderzoek Bodemven en omstreken op Landgoed Huis ter Heide, Noord-Brabant Broedseizoen 2009

Bonte vliegenvanger

Uitgevoerd in opdracht van Natuurmonumenten
regio Midden-Brabant

Auteurs:

Petra Fleurbaaij

Ad van den Corput

Jan Paymans

Loe Brokken

Annelies Pouw

Oisterwijk, december 2009

Samenvatting

In dit verslag zijn de resultaten weergegeven van de onderzoeksvraag welke broedvogelsoorten zich in en rondom het Bodemven bevinden in het broedseizoen van het jaar 2009. Hiervoor heeft een werkgroep het gebied 10 keer het gebied in het broedseizoen bezocht. De gehanteerde werkwijze hierbij is afgeleid uit de Handleiding Broedvogel Monitoring Project SOVON.

Uiteindelijk werden van 52 vogelsoorten (mogelijke) broedgevallen vastgesteld. Twaalf andere vogelsoorten werden eenmalig in het gebied aangetroffen buiten de datumgrenzen. Behalve vogels werden ook zoogdieren aangetroffen zoals konijn, haas, ree en spitsmuis.

Hoewel het aantal vogelsoorten vrijwel constant is gebleven ten opzichte van voorgaande jaren, hebben kleine verschuivingen plaatsgevonden. Een voor de hand liggende verklaring voor nieuw genoteerde soorten ligt in het feit dat de groep uitgebreid is van 2 naar 5 personen en hierdoor uit meer kennis kan putten. Van een aantal niet meer aangetroffen soorten ligt het in de verwachting dat de vogelsoorten nog steeds in het gebied aanwezig zijn, maar dat de groep door het minimale aantal bezoeken de vogels niet gezien heeft, bijvoorbeeld omdat de vogelsoort een doortrekker is.

Zo werden de Appelvink, Boomleeuwerik, Grauwe vliegenvanger, Kievit, Kleine mantelmeeuw, Kramsvogel, Kruisbek, Roodborsttapuit, Tapuit, Turkse tortel, Zilvermeeuw, Zomertortel en IJsvogel niet meer in het gebied gezien.

Gierzwaluw, Grasmus, Putter, Scholekster, Spotvogel, Sijs, Tureluur, Vuurgoudhaan, Wielewaal, Oeverloper, Tafeleend, Knobbelzwaan, Wintertaling en Witgat konden dit jaar voor het eerst genoteerd worden.

Roofvogels en uilen

Buizerd, havik, sperwer en bosuil zijn aangetroffen in het gebied. Boomvalk en Kerkuil werden wel aangetroffen in het gebied, maar niet vaak genoeg om als broedgeval meegeteld te kunnen worden.

Er zijn tijdens de bezoeken door de werkgroep 9 rodelijst soorten aangetroffen.

- Groene Specht (Kwetsbaar)
- Boomvalk (Kwetsbaar)
- Koekoek (Kwetsbaar)
- Matkop (Gevoelig)
- Oeverloper (Gevoelig)
- Spotvogel (Gevoelig)
- Wielewaal (Kwetsbaar)
- Kerkuil (Kwetsbaar)
- Tureluur (Gevoelig)

Voorgenoemde waarnemingen maken het gebied waardevoller.

Inhoudsopgave	
1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding tot het onderzoek	4
1.2 Vraagstelling	4
1.3 Type onderzoek	4
1.4 Gebied	4
2. Werkwijze	5
2.1 BMP-methode	5
2.2 Afgelegde bezoeken	5
2.3 Verklaring notatiewijze	5
2.4 Begripsbepaling	6
3. Resultaten	7
3.1 De veldwaarnemingen	7
3.2 De soortenkaarten	10
3.2.1 <i>Geldige waarnemingen</i>	11
3.2.2 <i>Ongeldige waarnemingen</i>	38
3.2.3 <i>Ongeldige broedgevallen</i>	44
3.2.4 <i>Waarnemingen overige diersoorten</i>	45
Conclusie	49
Discussie	52
Bronvermelding	54
Bijlagen	55
I. Topografische weergave van het gebied	56
II. Wetenschappelijke namen van diersoorten genoemd in het verslag	57

1. Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

Op verzoek van Natuurmonumenten wordt het gebied Huis ter heide geïnventariseerd op broedvogels. Dit verslag maakt deel uit van de inventarisatie. Met de resultaten kan Natuurmonumenten de beheerplannen controleren en/of aanpassen.

1.2 Vraagstelling

Welke (broed)vogels begeven zich op het Bodemven en omstreken tijdens het broedseizoen van het jaar 2009?

1.3 Type Onderzoek

De inventarisatie is bedoeld om een indruk te krijgen welke broedvogels er zich zoal in het gebied begeven en heeft betrekking op alle aanwezige soorten.

1.4 Gebied

Het verkozen gebied heeft een globale oppervlakte van 2 km². Het gebied bevat een stuk naaldbos, boswei, half open bos, een nieuwe open plek, kruidig grasland, moerasbos en een zuurven. Het Bodemven en omstreken heeft dus een gevarieerd biotoop. Opvallendheden: Bos grenzend aan weilanden richting de Moer is recentelijk (herfst / winter 2007) sterk uitgedund. Er is zelfs sprake van kaalslag op bepaalde plekken. Het bosgebied is uitgedund van bomen > 30 jr. In bijlage 1 is een topografische weergave van het onderzoeksgebied opgenomen.

Het gebied op de soortenkaarten is weergegeven met behulp van het zgn. RD-grid (Rijks Driehoek meting), oftewel, volgens de Amersfoortcoördinaten.

RD-grid

	129		130		131																
403	0-9	1-9	2-9	3-9	4-9	5-9	6-9	7-9	8-9	9-9	0-9	1-9	2-9	3-9	4-9	5-9	6-9	7-9	8-9	9-9	403
	0-8	1-8	2-8	3-8	4-8	5-8	6-8	7-8	8-8	9-8	0-8	1-8	2-8	3-8	4-8	5-8	6-8	7-8	8-8	9-8	
	0-7	1-7	2-7	3-7	4-7	5-7	6-7	7-7	8-7	9-7	0-7	1-7	2-7	3-7	4-7	5-7	6-7	7-7	8-7	9-7	
	0-6	1-6	2-6	3-6	4-6	5-6	6-6	7-6	8-6	9-6	0-6	1-6	2-6	3-6	4-6	5-6	6-6	7-6	8-6	9-6	
	0-5	1-5	2-5	3-5	4-5	5-5	6-5	7-5	8-5	9-5	0-5	1-5	2-5	3-5	4-5	5-5	6-5	7-5	8-5	9-5	
	0-4	1-4	2-4	3-4	4-4	5-4	6-4	7-4	8-4	9-4	0-4	1-4	2-4	3-4	4-4	5-4	6-4	7-4	8-4	9-4	
	0-3	1-3	2-3	3-3	4-3	5-3	6-3	7-3	8-3	9-3	0-3	1-3	2-3	3-3	4-3	5-3	6-3	7-3	8-3	9-3	
	0-2	1-2	2-2	3-2	4-2	5-2	6-2	7-2	8-2	9-2	0-2	1-2	2-2	3-2	4-2	5-2	6-2	7-2	8-2	9-2	
	0-1	1-1	2-1	3-1	4-1	5-1	6-1	7-1	8-1	9-1	0-1	1-1	2-1	3-1	4-1	5-1	6-1	7-1	8-1	9-1	
404	0-0	1-0	2-0	3-0	4-0	5-0	6-0	7-0	8-0	9-0	0-0	1-0	2-0	3-0	4-0	5-0	6-0	7-0	8-0	9-0	404
	129		130		131																

Afbeelding 1. Het inventarisatiegebied ligt tussen de coördinaten 129-130-131, en 403-404

2. De werkwijze

2.1 BMP-methode

De gehanteerde werkwijze is afgeleid uit de Handleiding Broedvogel Monitoring Project SOVON (Van Dijk, A.J., 2004). Alle waarnemingen die op territoriaal gedrag duiden zijn per bezoek op een veldkaart genoteerd. Bij de waarnemingen is gelet op het noteren van uitsluitende waarnemingen. De uitsluitende waarnemingen zijn vervolgens van de veldkaarten naar soortkaarten overgezet. Hieruit zijn per soort mogelijke territoria bepaald. Overige waarnemingen zijn met behulp van de fusieafstand wel of niet bij een territorium ingedeeld.

2.2 Afgelegde bezoeken

Op 10 data tussen februari en juli 2009 is een vaste route gekozen die door de groep bij elke bezoekronde is afgelegd. Er is in verschillende richtingen door het gebied gelopen.

Bezoek 1: 7 maart	Start 07.00 uur	-3°C, mistig	windkracht 1
Bezoek 2: 21 maart	Start 06.15 uur	-4°C zonnig	windkracht 0
Bezoek 3: 4 april	Start 07.00 uur	7°C mistig	windkracht 1
Bezoek 4: 18 april	Start 06.00 uur	5° C zonnig	windkracht 1
Bezoek 5: 2 mei	Start: 05.45 uur	8 °C , zonnig	
Bezoek 6: 16 mei	Start: 05.15 uur		
Bezoek 7: 30 mei	Start: 05.00 uur		
Bezoek 8: 13 juni	Start: 05.00 uur	6° C helder	windkracht 1
Bezoek 9: 27 juni	Start: 05.00 uur	15° C zonnig	windkracht 1
Bezoek 10: 11 juli	Start: 05.00 uur	11° C, helder	windkracht 3

Naast deze groepsbezoeken is er op 2 andere data ook een bezoek gebracht aan het gebied door 1 lid van de groep. Op 16 maart is er s avonds actief rondom het Bodemven naar bosuilen gezocht. Op 7 mei is een uilenexcursie bezocht die deels het gebied heeft aangedaan. Beide avondbezoeken hebben resultaten opgeleverd. NB: Alle waarnemingen vermeld in dit verslag zijn gedaan door de onderzoeksgroep, tenzij anders vermeld.

2.3 Verklaring notatiewijze

Op de soortenkaarten, die in hoofdstuk 3 bij de resultaten zijn weergegeven, geeft:

● een geïnterpreteerd broedgeval weer. De rode punt geeft het centrale punt van het territorium aan (dus niet de precieze nestlocatie!).

▲ geeft de precieze locatie aan waar een nest van de betreffende vogelsoort aangetroffen is

■ geeft de locatie weer van een niet-geldige waarneming; de vogel is buiten de datumgrens gesignaleerd. Door het gebruik van de datumgrenzen is uitgesloten dat doortrekkers en uitzwermende broedvogels en/of jongen als territoriumhouder worden meegeteld.

★ geeft de locatie weer van een niet-geldig broedgeval: de waarneming is binnen de datumgrens gedaan, maar voldoet niet aan de minimale benodigde aantal waarnemingen om het als een geldig broedgeval te kunnen interpreteren.

2.4 Begripsbepaling

Uitsluitende waarneming: elke op de veldkaart ingetekende waarneming stelt in principe een ander individu voor; de ene waarneming sluit de ander uit.

Geldige waarneming: waarnemingen die op een territorium of broedpaar duiden.

Fusieafstand: bepaalt of er bij 2 waarnemingen sprake is van 1 of 2 territoria.

3. Resultaten

3.1 De veldwaarnemingen

In tabel 1 zijn de veldwaarnemingen weergegeven. Per soort is aangegeven hoeveel individuen zijn aangetroffen per bezoek. Ook is aangegeven of de waarneming binnen (wit vak) of buiten de datumgrens is voorgevallen (grijs vak). Bij de telling van de individuen is rekening gehouden met de fusieafstand voor de betreffende soort. NB: In bijlage 2 zijn alle wetenschappelijke namen van de genoemde vogelsoorten weergegeven.

Tabel 1. Veldwaarnemingen 2009

 = waarneming buiten datumgrens

geeldige waarneming	vogelsoort	datumgrens	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Aantal broedgevallen
			7-mrt	21-mrt	4-apr	18-apr	2-mei	16-mei	30-mei	13-jun	27-jun	11-jul	
	appelvink	15-3 t/m 20-6											
1	blauwe reiger	15-4 t/m 10-5		3		1				1	1		1
2	bonte vliegenvanger	20-4 t/m 15-6						2	1				2
3	boomklever	15-2 t/m 31-5	4	1	2	4		1	1		1	1	5
4	boomkruiper	1-2 t/m 20-6	2	1	3	4	4	3		4	2	3	7
	boomleeuwerik	15-3 t/m 20-6											
5	boompieper	15-4 t/m 10-7				4	7		5	4	3	4	9
	boomvalk	1-5 t/m 15-9							1				
6	bosuil	1-1 t/m 10-7											2
7	buizerd	1-2 t/m 15-7	2	2	1	3	2	2				1	2
8	canadese gans	1-4 t/m 30-6				1	1						1
9	doodaars	10-4 t/m 10-7	1	1	1	1	1	3	3	4	1	1	3
10	fitis	20-4 t/m 10-7			3	8	12	8	3	5	2	1	11
11	gekraagde roodstr.	10-5 t/m 30-6				3	7	6	4	2	1	3	4
	gierzwaluw	1-6 t/m 15-7							1				
12	goudhaan	20-4 t/m 30-6					1	2					3
13	grasmus	1-5 t/m 10-7								1	3		2
14	grauwe gans	1-3 t/m 20-6		1	1	1	2	2	1	1	1		1
	grauwe vliegenvanger	20-4 t/m 15-6											
15	groene specht	1-3 t/m 31-5	4	3	1	1	1			3		2	2
	groenling	1-5 t/m 30-6	1										

16	grote bonte specht	1-3 t/m 30-6	5	4	7	7	12	8	4	4	5	5	7
17	grote lijster	1-3 t/m 31-5	4	1	6	3	2	2	1		1		5
18	havik	1-2 t/m 15-7	2	2	2		1					1	2
19	heggemus	10-3 t/m 10-7		1									1
20	holenduif	1-4 t/m 31-7						1		1			1
21	houtduif	1-5 t/m 15-9	4	3	2	3	3	2	3	2	2	1	4
22	kauw	1-3 t/m 10-5		1			1			1			1
	kerkuil	1-2 t/m 10-10											
	kievit	10-4 t/m 10-5											
23	kleine bonte specht	1-2 t/m 20-6	1	2	4	3	1		1				4
	kleine mantelmeeuw	20-5 t/m 15-6											
24	knobbelzwaan	20-4 t/m 20-7						1	1	1			1
	koekoek	15-5 t/m 30-6					1	1				1	1
	kokmeeuw	20-5 t/m 15-6									1		
25	koolmees	15-3 t/m 30-6	7	7	3	10	12	6	4	2	4	4	13
	kruisbek	1-1 t/m 15-5											
26	kuifeend	15-5 t/m 30-6	5	7	6	1	3	3		1	1		2
27	kuifmees	1-3 t/m 15-6		2									2
28	matkop	1-2 t/m 30-6	1			1	1						3
29	meerkoet	20-4 t/m 10-6		1	2	1	1		2	1	1	1	2
30	merel	1-3 t/m 15-7	5	5	2	9	13	4	2	4	7	6	16
	nachtegaal	1-5 t/m 30-6											
31	nijlgans	15-3 t/m 15-5		1				1					1
	oeverloper	1-6 t/m 30-6										4	
32	pimpelmees	15-3 t/m 30-6		3	1	2	4	4			1	2	6
33	putter	1-4 t/m 15-7		1	1	2			1			1	4
34	roodborst	1-5 t/m 30-6	1	4	8	8	3	4	5	5	3	3	8
	roodborstapuit	15-3 t/m 15-7											
	scholekster	1-5 t/m 10-6									1		
35	sperwer	1-3 t/m 15-7	1	1		1							1
36	spreeuw	1-4 t/m 31-5			1	1			1				3
37	spotvogel	15-5 t/m 15-7						1	1	1	1	1	1
38	staartmees	1-3 t/m 31-5			1				2		1		2
	sijse	20-4 t/m 15-6	1	1									
	tafeleend	15-5 t/m 10-7					1						
39	tjiftjaf	15-4 t/m 20-7		2	8	5	4	3	3	4	3	4	8
40	tuinfluiter	15-5 t/m 30-6				1	2	2	5	5	3		7

	tureluur	20-4 t/m 15-6										1	
	turkse tortelduif	15-3 t/m 20-8											
41	vink	20-4 t/m 20-7	12	8	6	9	17	12	8	9	6	10	19
42	vlaamse gaai	1-4 t/m 10-7		2	1	2	2		3			1	3
43	vuurgoudhaantje	1-5 t/m 30-6						1					1
	waterhoen	20-4 t/m 15-6		1							1		
44	wielewaal	10-5 t/m 15-7							1				1
45	wilde eend	1-4 t/m 10-5	2	1	1		1	3	2	1	10	5	2
46	winterkoning	1-2 t/m 20-7	3	3	6	7	9	6	5	4	4	4	25
	wintertaling	1-5 t/m 30-6			1								
47	witte kwikstaart	15-4 t/m 10-7				2		3	1		1		3
	ijsvogel	1-3 t/m 15-5											
48	zanglijster	20-4 t/m 30-6	2	3	5	1	4	1	2	2	2	2	3
	zilvermeeuw	20-5 t/m 15-6											
	zomertortel	1-5 t/m 20-7											
49	zwarte kraai	1-3 t/m 30-6	3	3	3	4	5	4	2	2	2	4	7
50	zwarte mees	15-3 t/m 30-6	1				2	2				1	2
51	zwartkop	20-4 t/m 20-7					8	2	2	3	3		9
52	zwarte specht	15-3 t/m 20-6	2	1		1	1	1					1

ree	5	4	12	4	4	5	5	5		2
vos										
haas		1				2		2	2	3
spitsmuis							1			
konijn			1		1	1	3		4	

3.2 De soortenkaarten

Op de volgende bladzijden zijn de soortenkaarten van de waargenomen vogelsoorten weergegeven. De weergegeven plattegrond is een kopie van een topografische weergavekaart van het gebied Huis ter Heide die intern door Natuurmonumenten wordt gebruikt (datum van uitgave: 23-07-2004). Hierover is een raster getekend die de betreffende kilometerhokken en coördinaten aangeeft, zoals die aangegeven zijn in de Topografische Inventarisatieatlas voor flora en fauna van Nederland voor het gebied Bodemven e.o. De mogelijke territoria die weergegeven zijn op de soortenkaarten zijn bepaald aan de hand van de BMP-methode van SOVON.

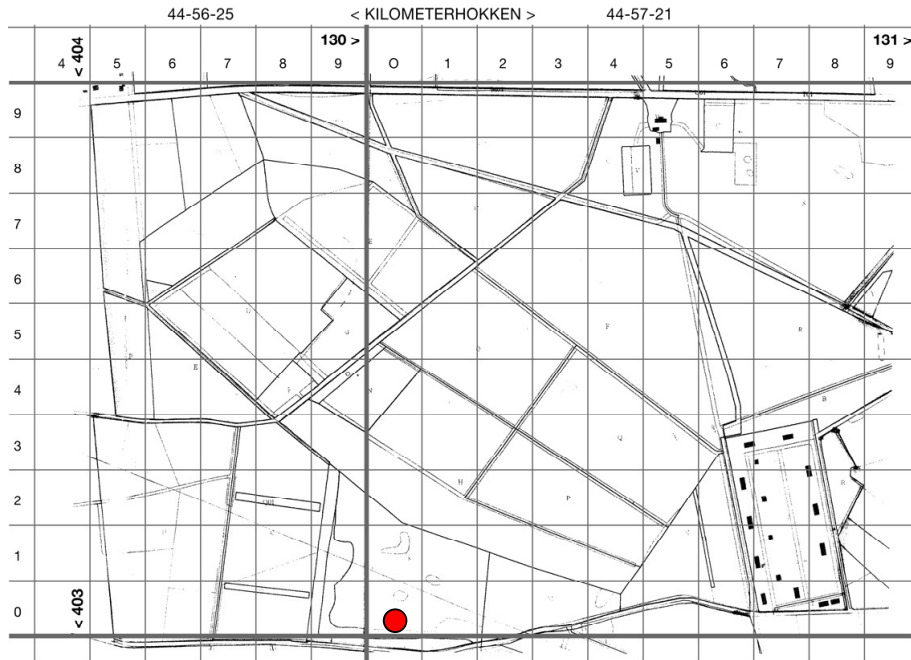
De soortenkaarten zijn in 3 delen opgesplitst. Allereerst zullen in §3.2.1 de vogelsoorten waarvan geldige waarnemingen zijn gedaan in alfabetische volgorde behandeld worden. Vervolgens zullen in §3.2.2 de vogelsoorten waarvan geen geldige waarneming is gedaan, maar die wel in het gebied zijn aangetroffen, de revue passeren. Als laatste worden in §3.2.3 de niet-geldige broedgevallen behandeld. De soortenkaarten met de aangetroffen zoogdieren zullen als laatste weergegeven worden in §3.2.4.

§3.2. 1 Geldige waarnemingen

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Blauwe reiger (BLR)

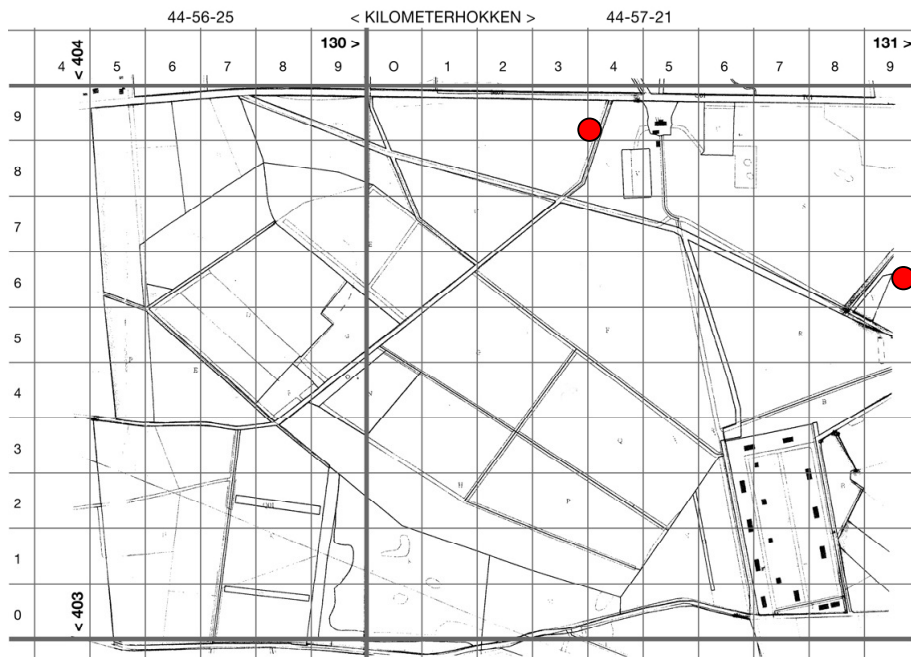
Wetenschappelijke naam: *Ardea cinerea*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Bonte vliegenvanger (BVI)

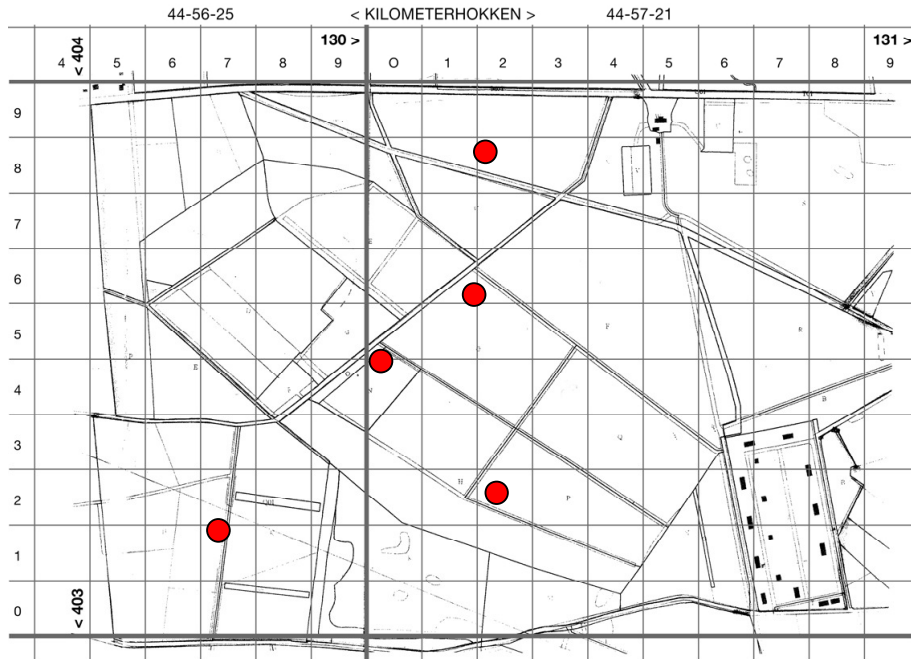
Wetenschappelijke naam: *Ficedula Hypoleuca*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Boomklever (BKL)

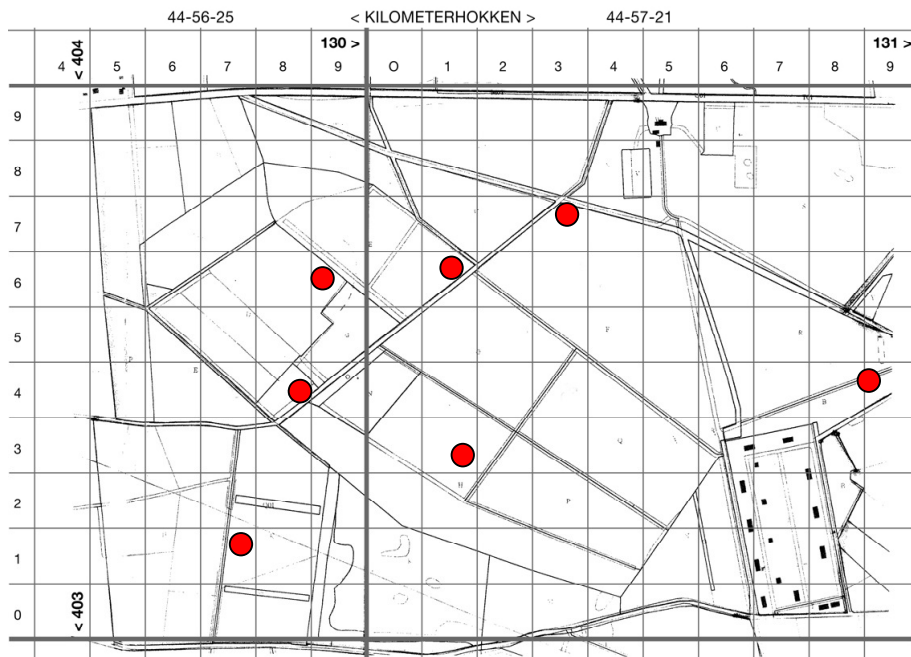
Wetenschappelijke naam: *Sitta europaea*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Boomkruiper (BKr)

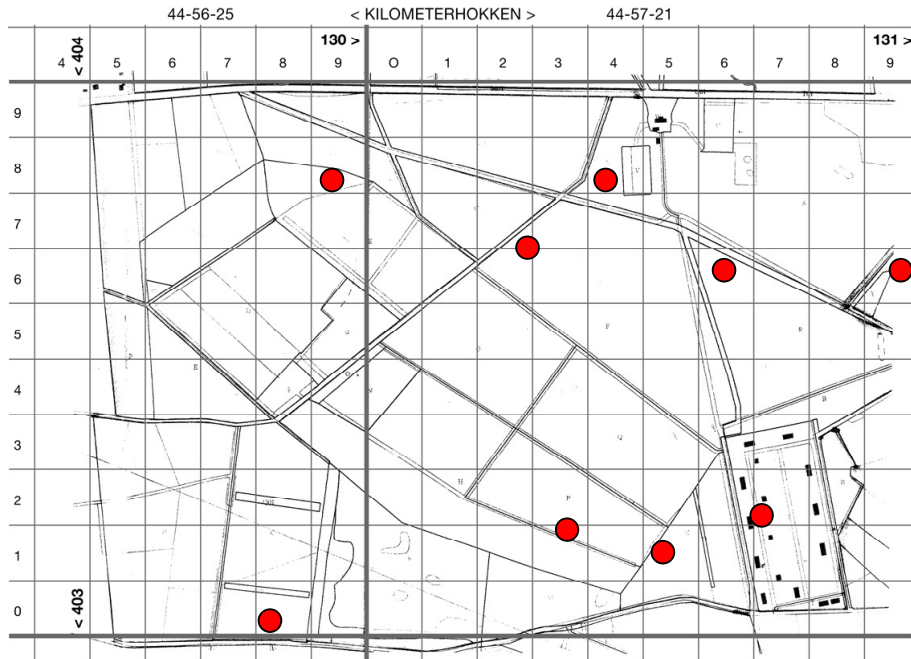
Wetenschappelijke naam: *Certhia brachydactyla*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Boompieper (BP)

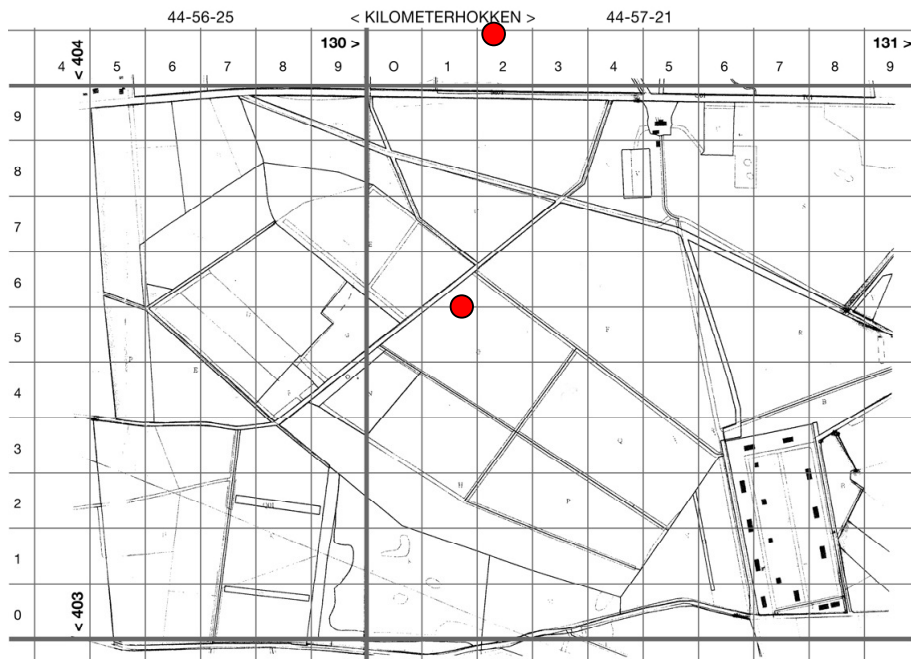
Wetenschappelijke naam: *Anthus trivialis*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Bosuil (BU), waarneming door A.L.Pouw op 16-03-2009

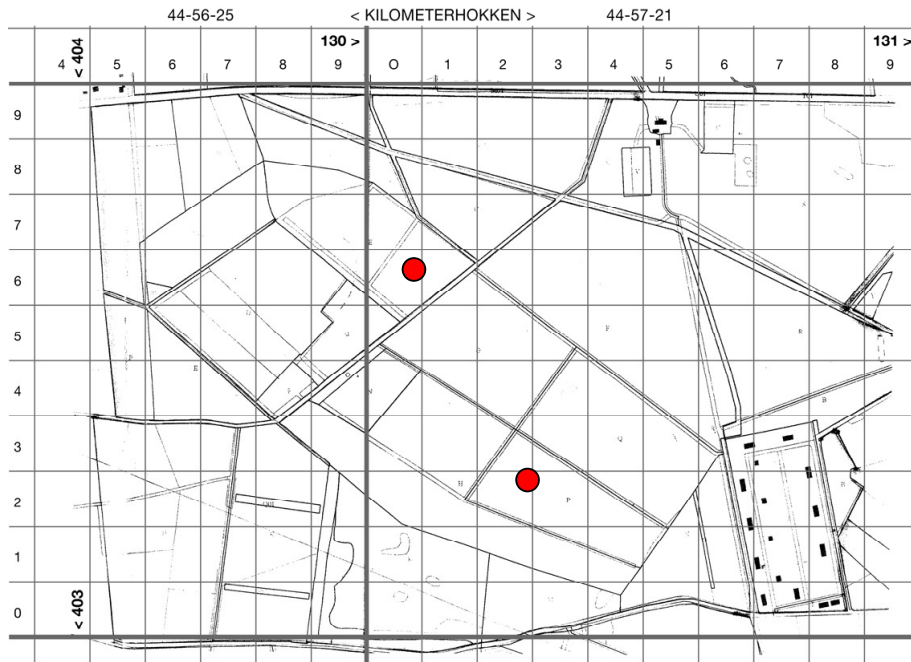
Wetenschappelijke naam: *Strix aluco*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Buizerd (Bui)

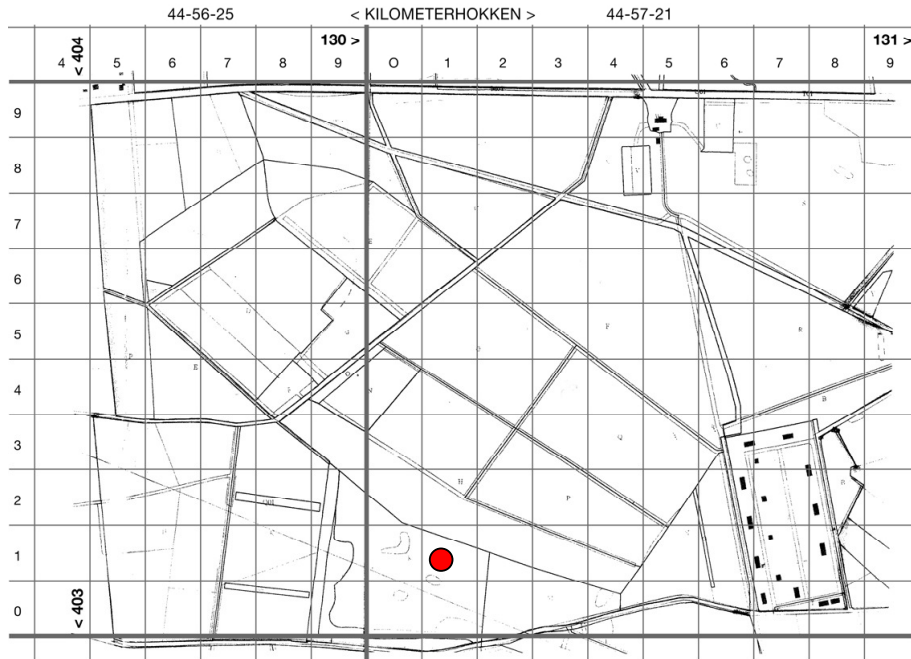
Wetenschappelijke naam: *Buteo buteo*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Canadese gans (CGa)

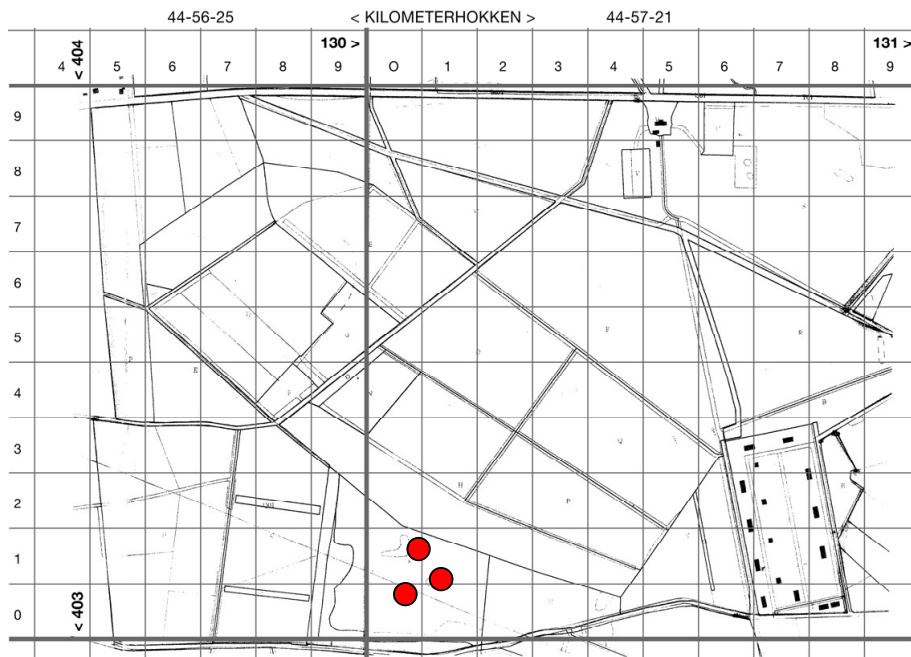
Wetenschappelijke naam: *Branta canadensis*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Dodaars (DD)

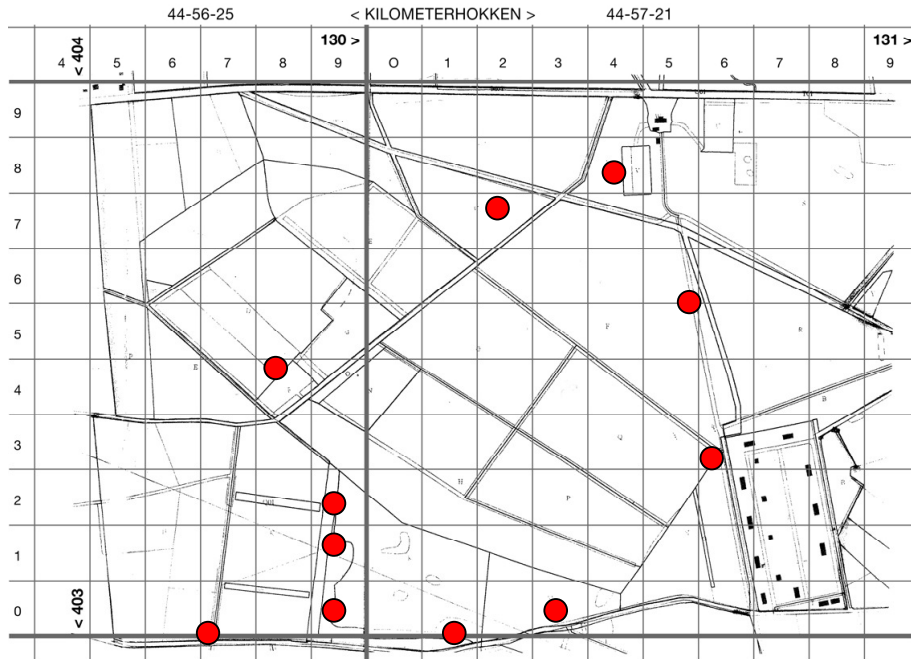
Wetenschappelijke naam: *Tachybaptus ruficollis*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Fitis (F)

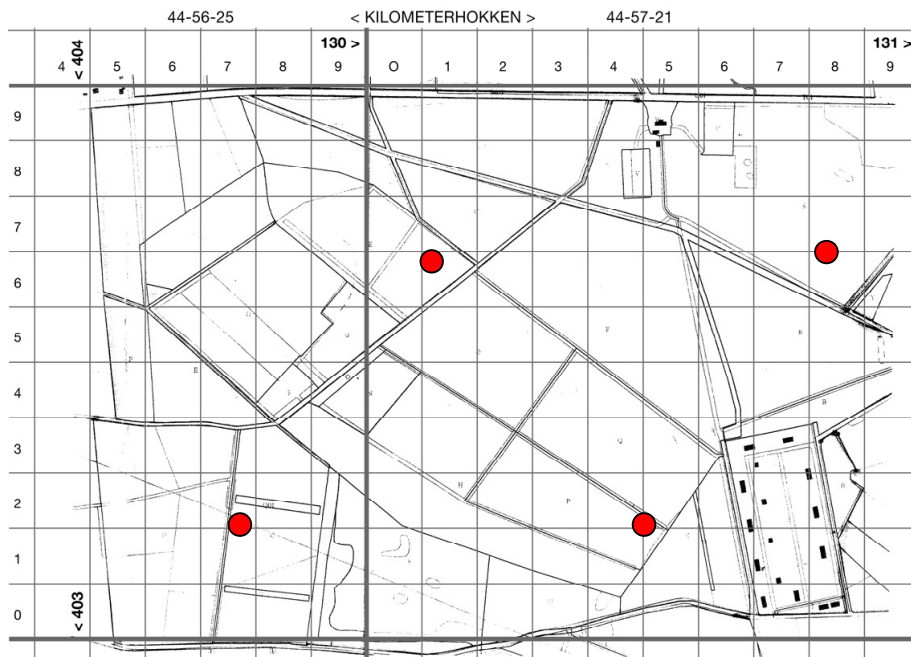
Wetenschappelijke naam: *Phylloscopus trochilus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Gekraagde roodstaart (GR)

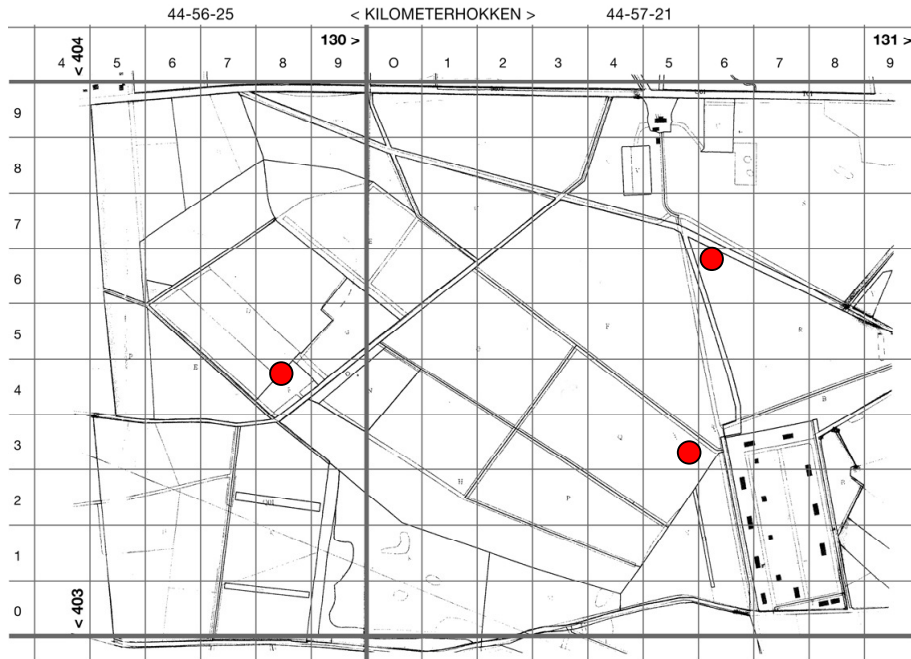
Wetenschappelijke naam: *Phoenicurus phoenicurus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Goudhaan (GH)

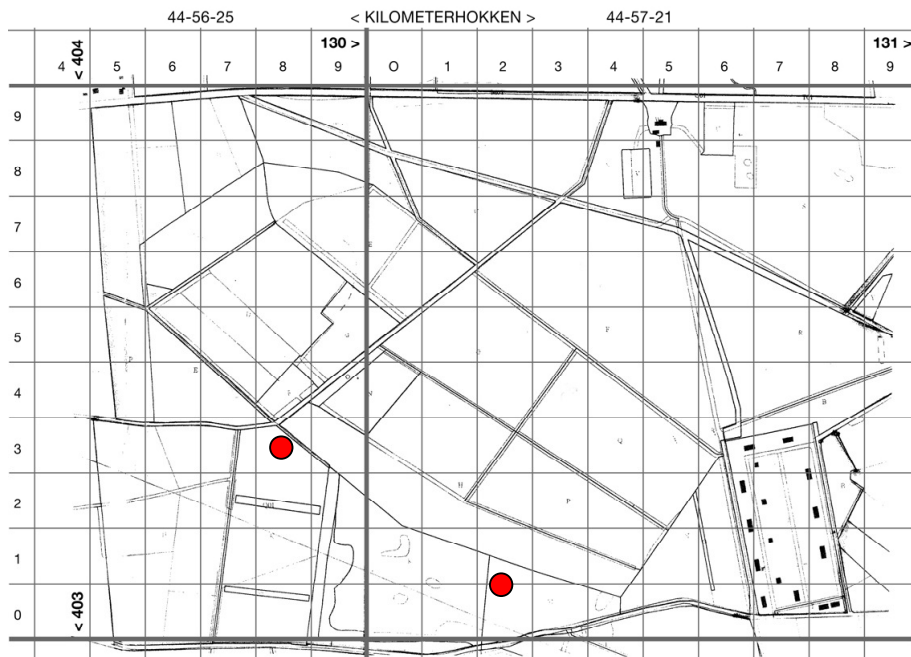
Wetenschappelijke naam: *Regulus regulus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Grasmus (GM)

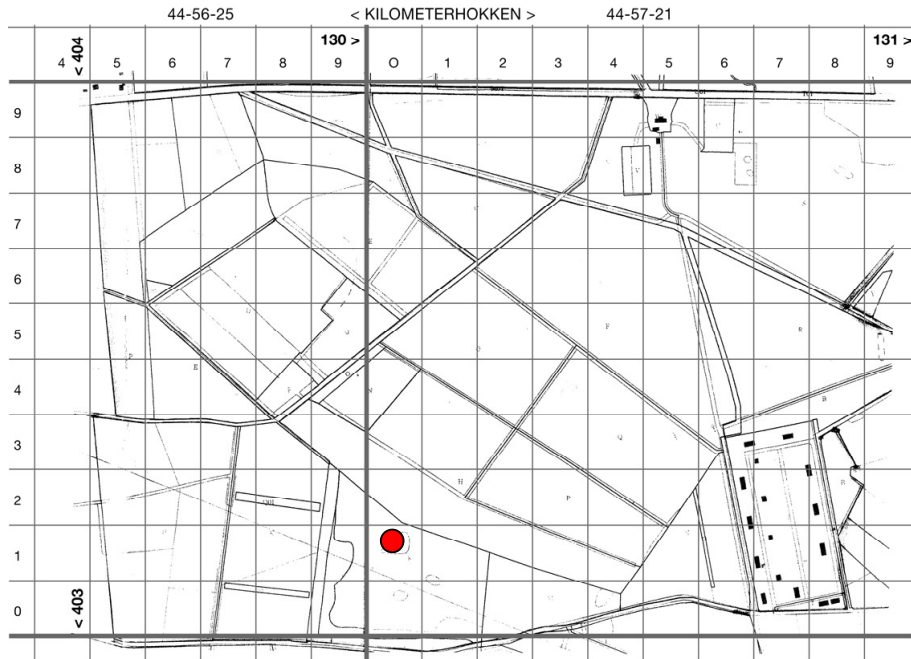
Wetenschappelijke naam: *Sylvia communis*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Grauwe gans (GrG)

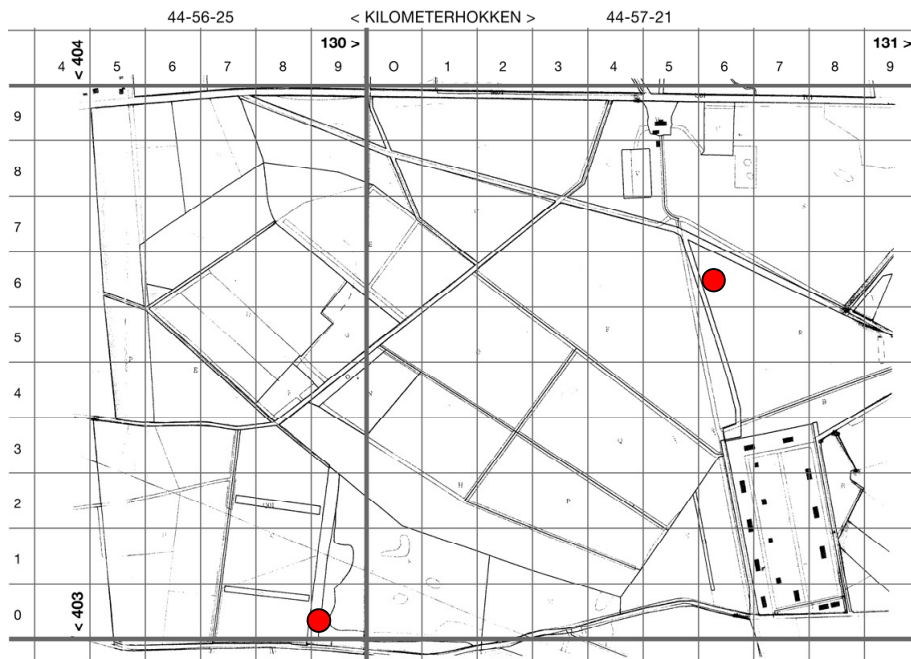
Wetenschappelijke naam: *Anser anser*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Groene specht (GS)

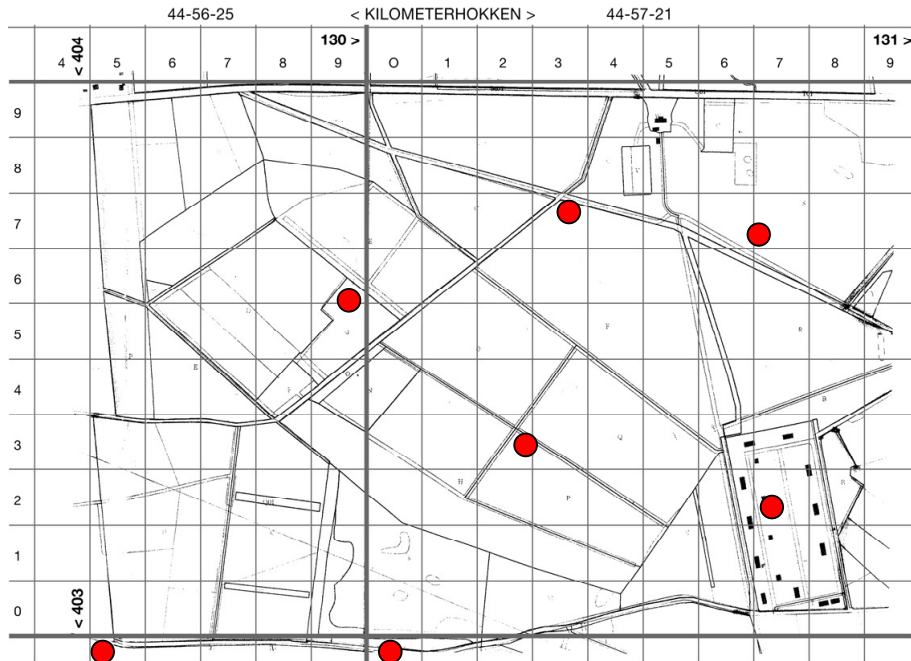
Wetenschappelijke naam: *Picus viridis*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Grote bonte specht (GBS)

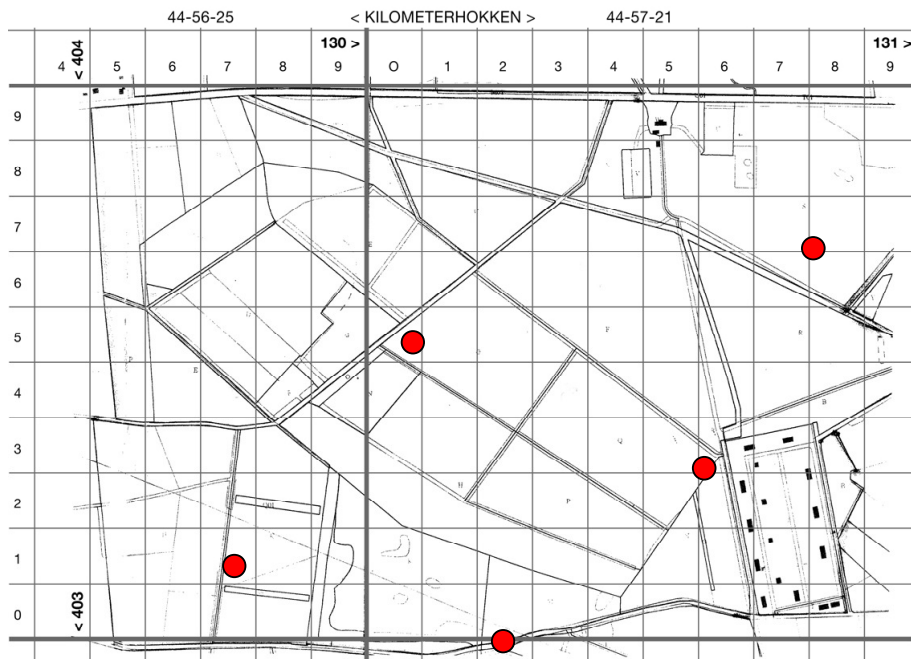
Wetenschappelijke naam: *Dendrocopos major*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Grote Lijster (GL)

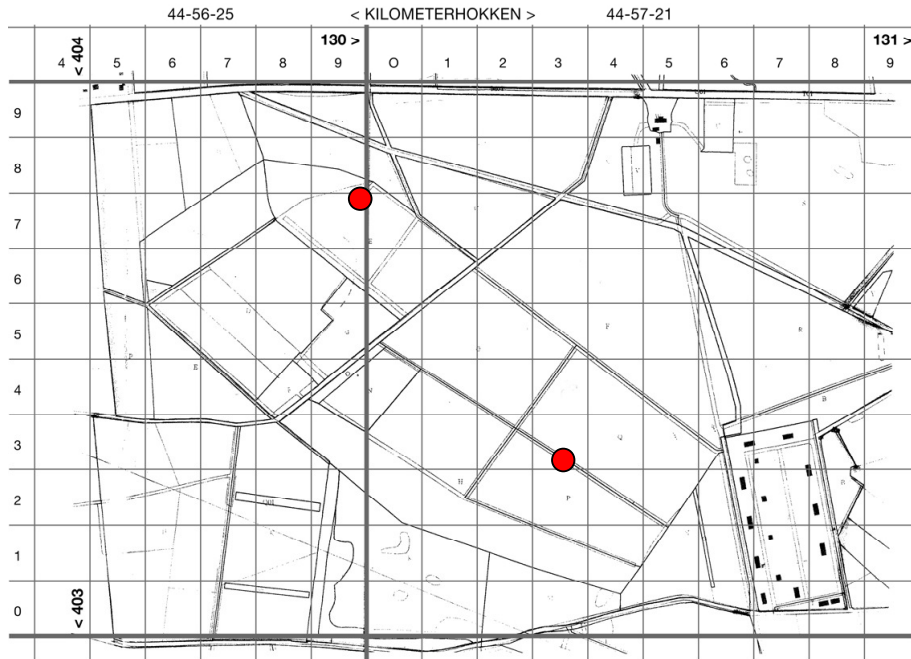
Wetenschappelijke naam: *Turdus viscivorus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Havik (HA)

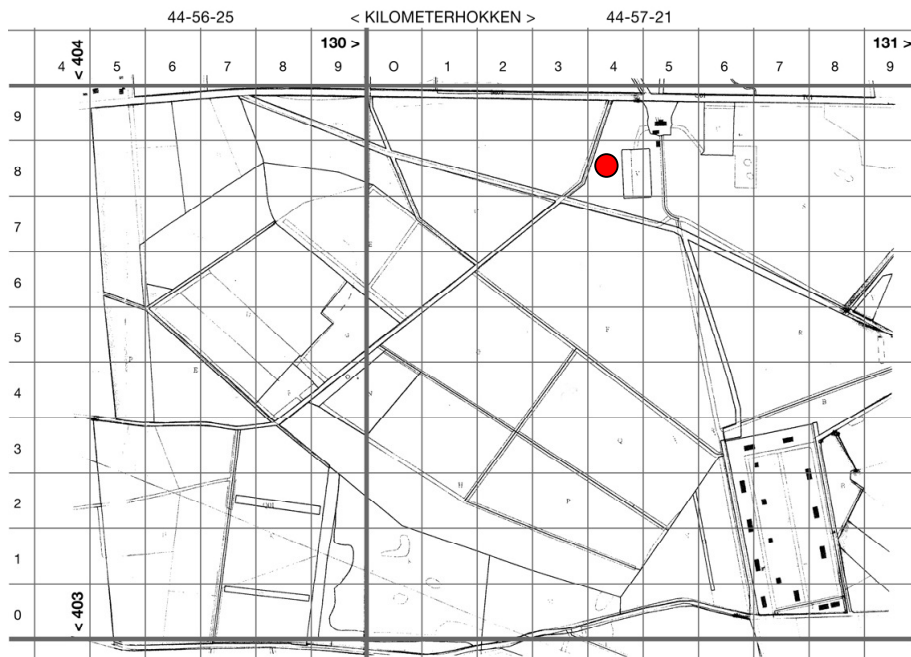
Wetenschappelijke naam: *Accipiter Gentilis*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Heggemus (HM)

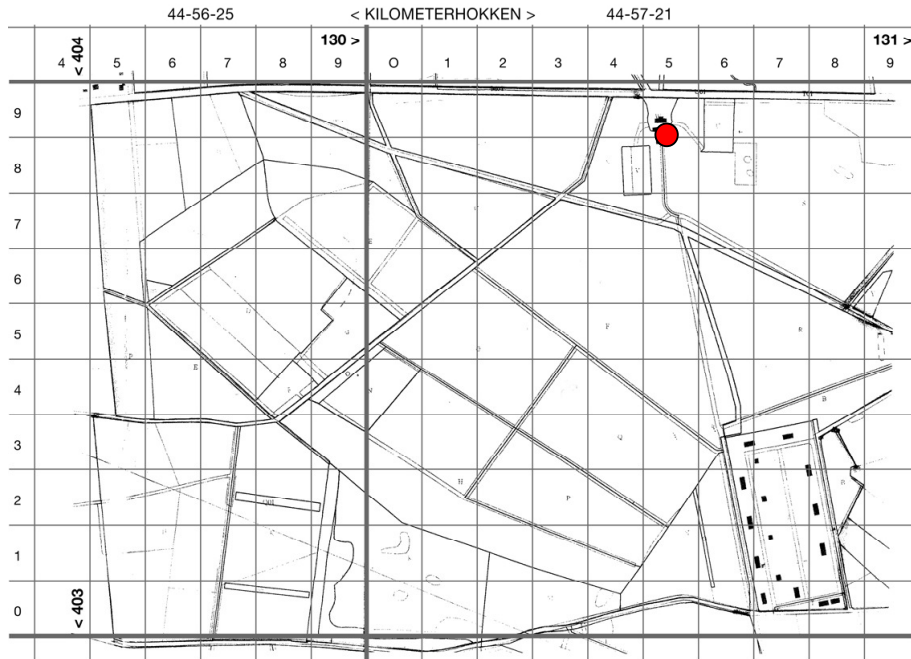
Wetenschappelijke naam: *Prunella modularis*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Holenduif (Hol)

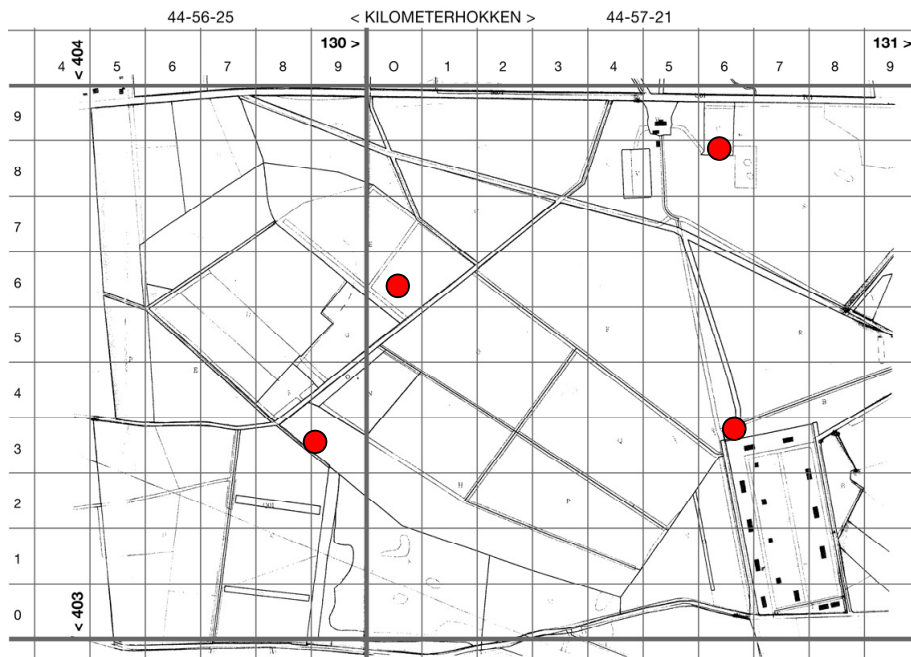
Wetenschappelijke naam: *Columba Oenas*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Houtduif (HD)

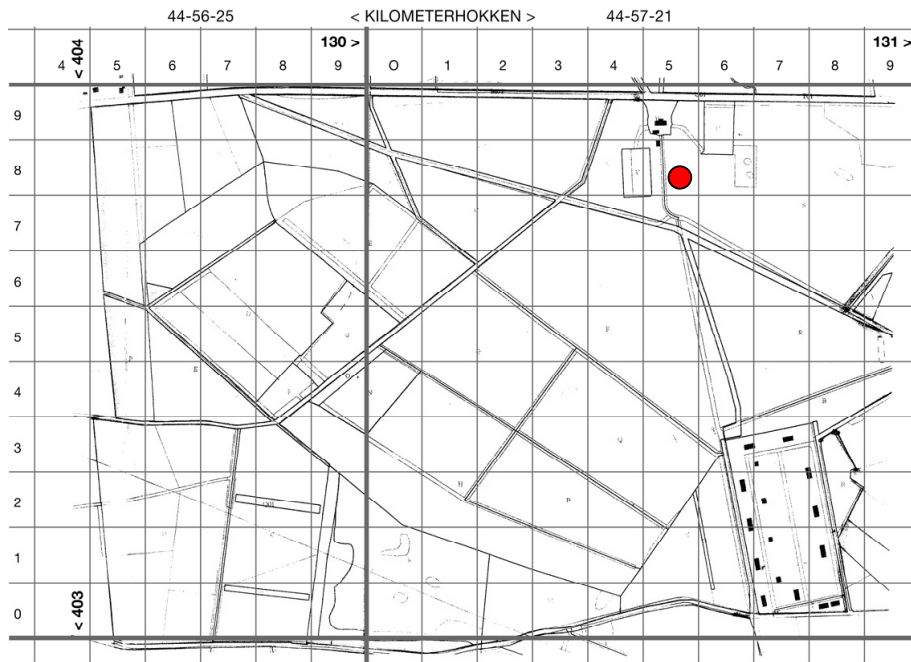
Wetenschappelijke naam: *Columba palumbus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Kauw (Ka)

Wetenschappelijke naam: *Corvus monedula*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Kleine bonte specht (KBS)

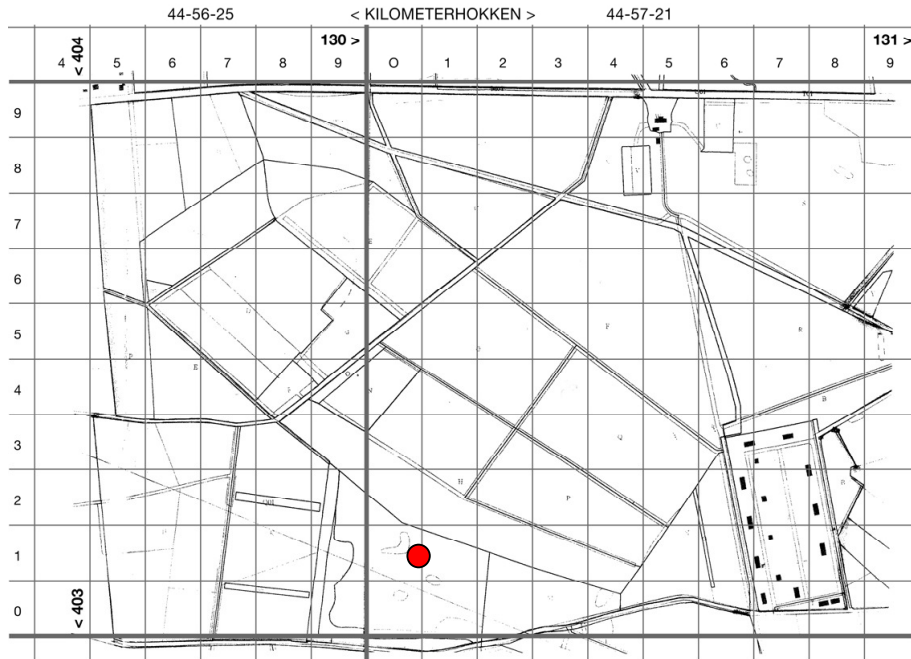
Wetenschappelijke naam: *Dendrocopos minor*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Knobbelzwaan (KnZ)

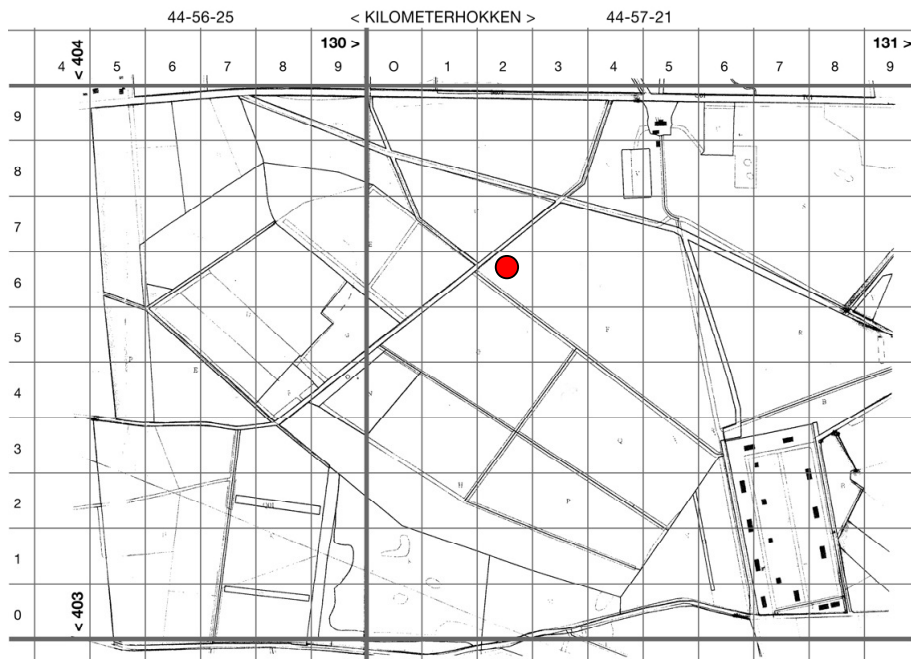
Wetenschappelijke naam: *Cygnus olor*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Koekoek (Koe)

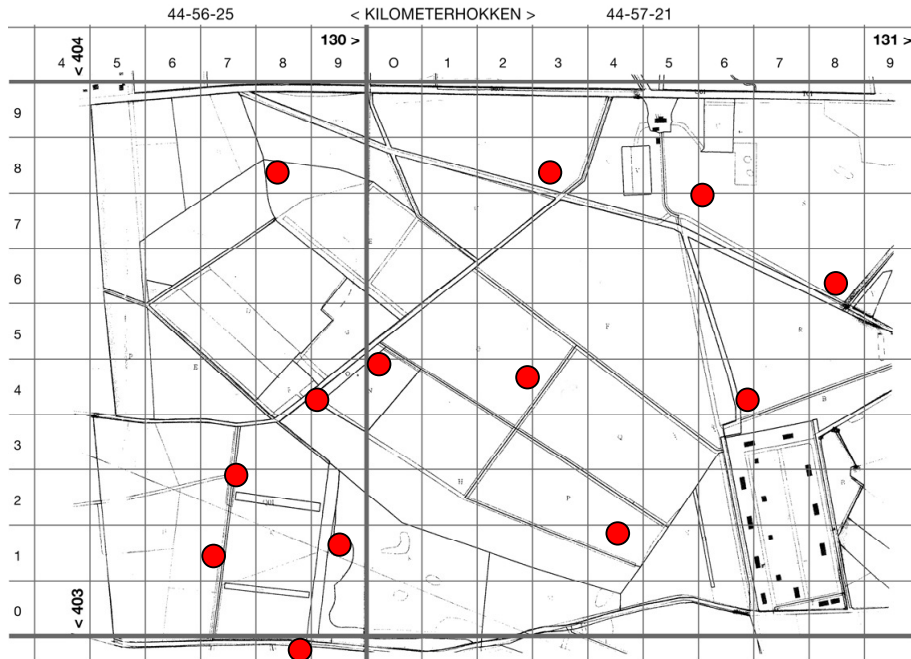
Wetenschappelijke naam: *Cuculus canorus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Koolmees (K)

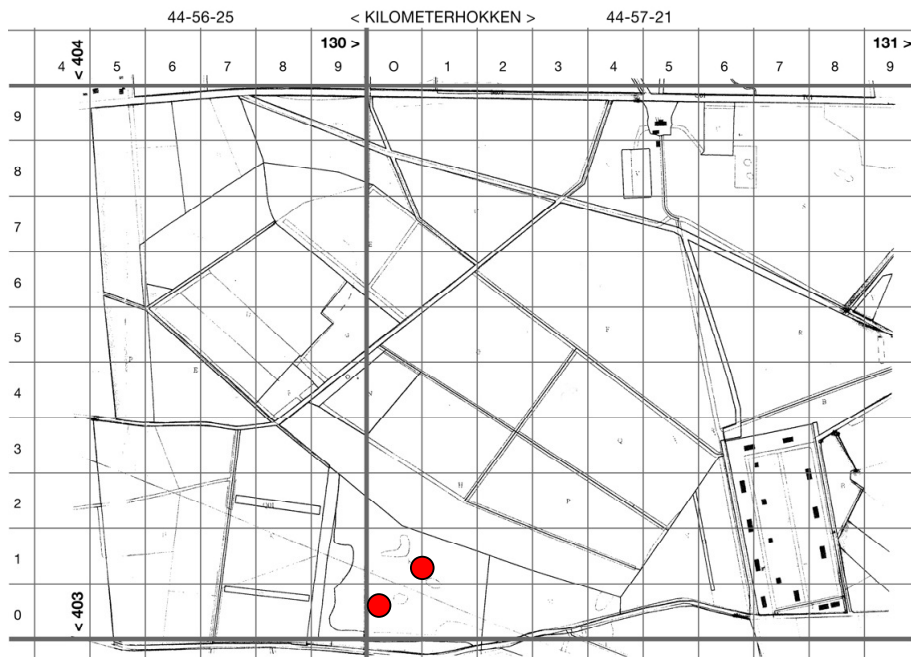
Wetenschappelijke naam: *Parus major*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Kuifeend (KE)

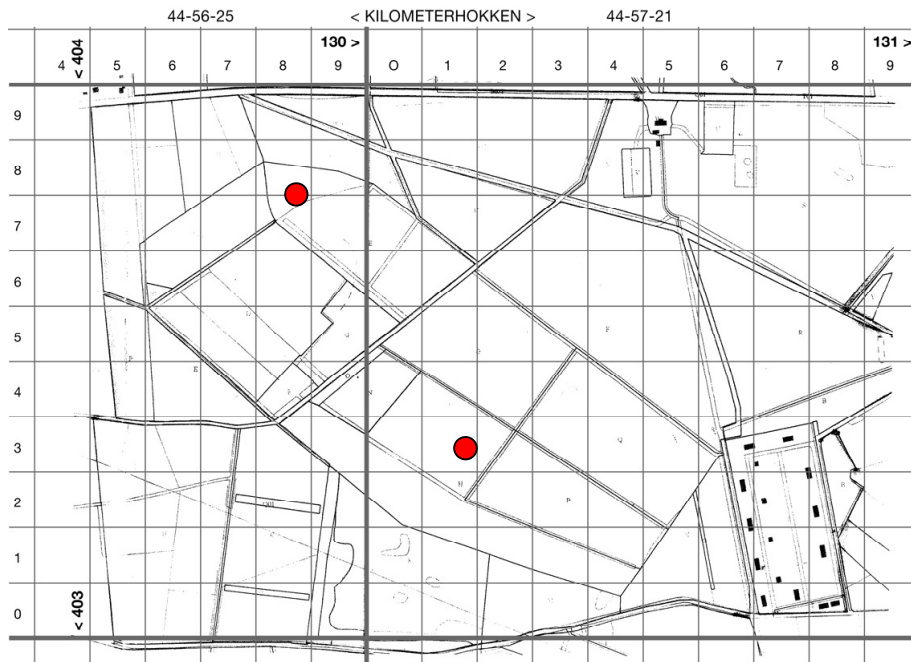
Wetenschappelijke naam: *Aythya marila*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Kuifmees (KF)

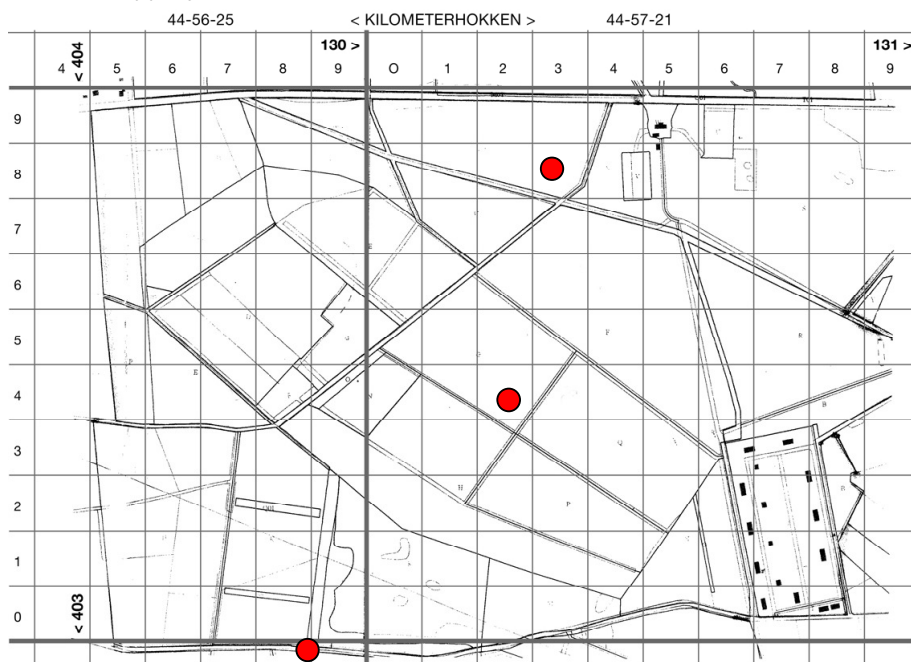
Wetenschappelijke naam: *Parus cristatus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Matkop (MAT)

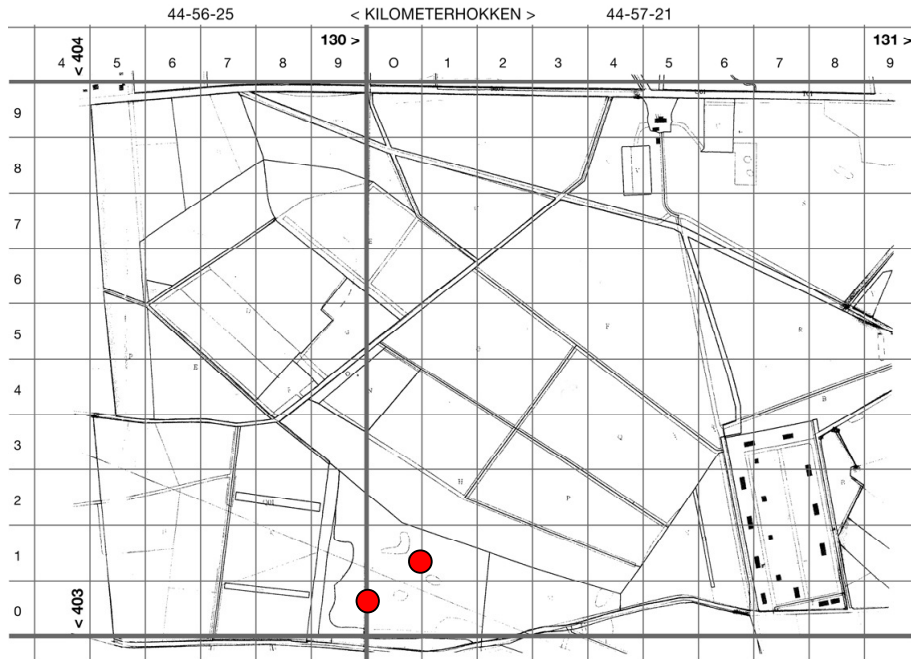
Wetenschappelijke naam: *Parus montanus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Meerkoet (MK)

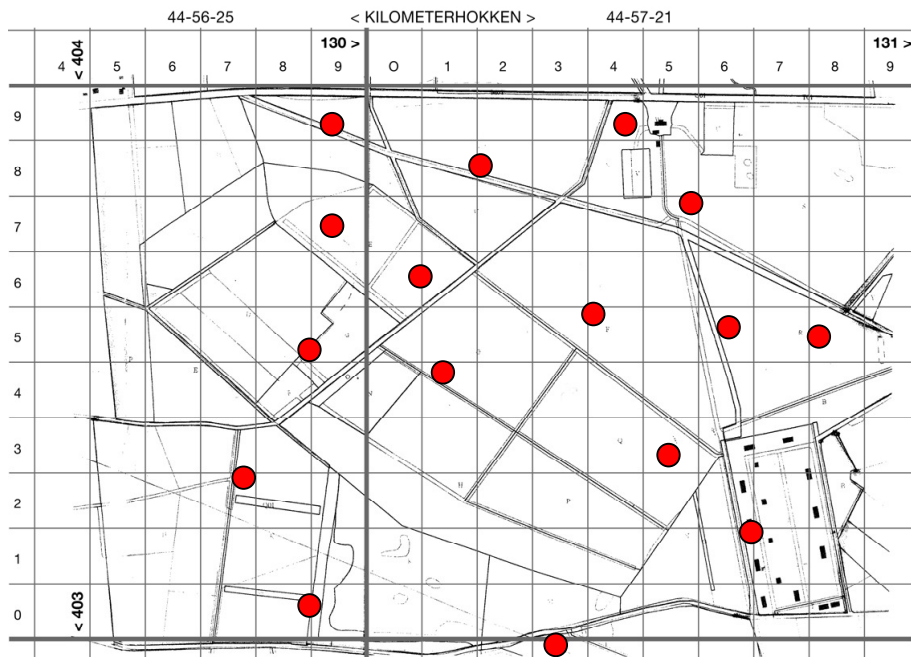
Wetenschappelijke naam: *Fulica atra*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Merel (M)

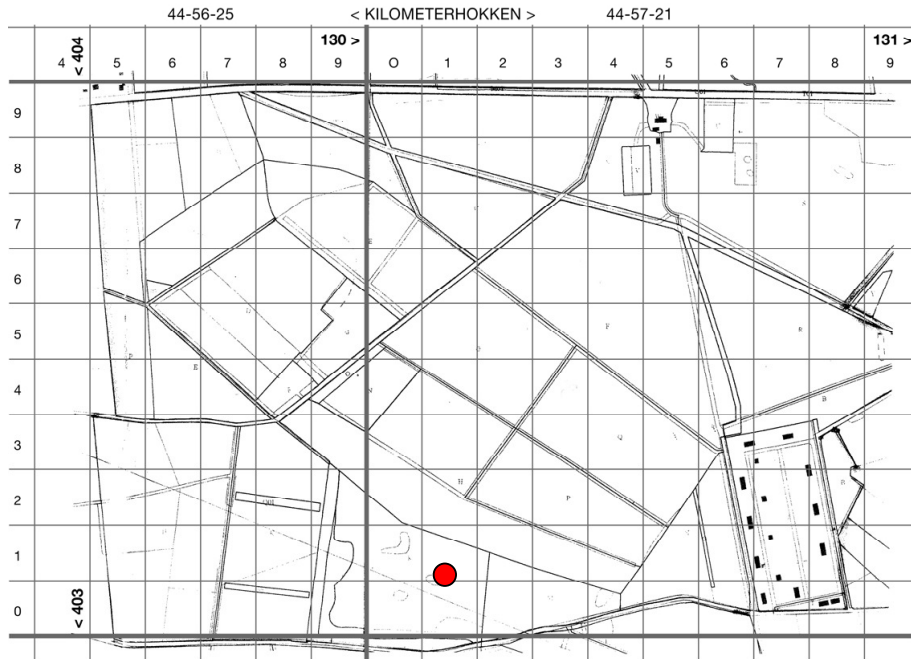
Wetenschappelijke naam: *Turdus merula*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Nijlgans (NG)

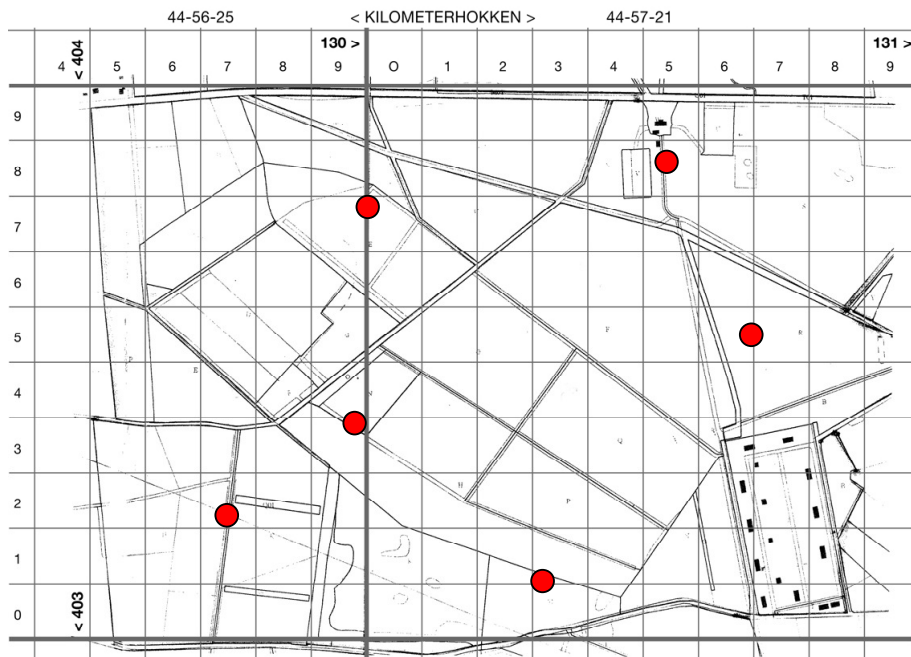
Wetenschappelijke naam: *Alopochen aegyptiacus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Pimpelmees (PM)

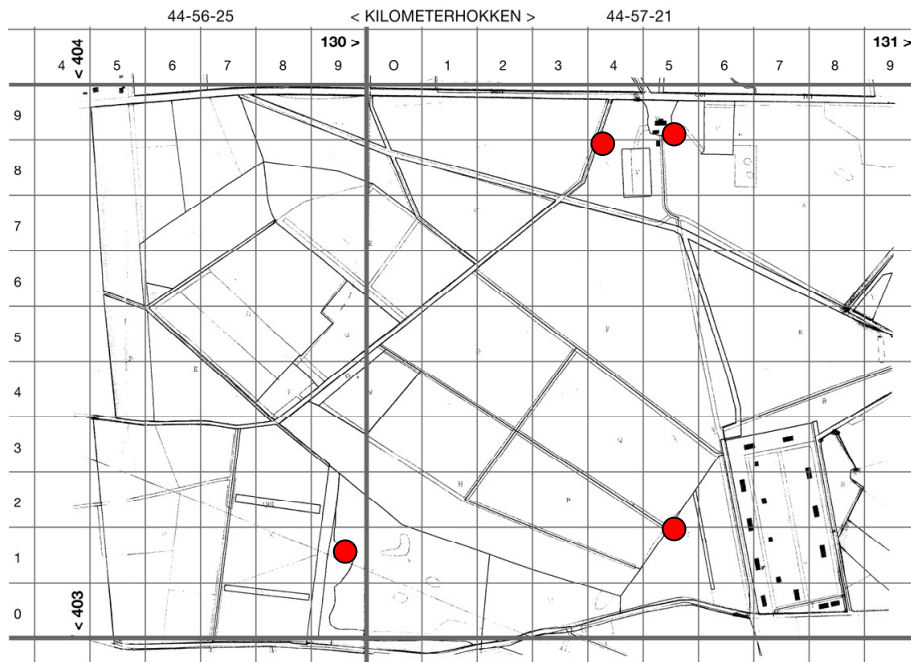
Wetenschappelijke naam: *Parus caeruleus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Putter (Pu)

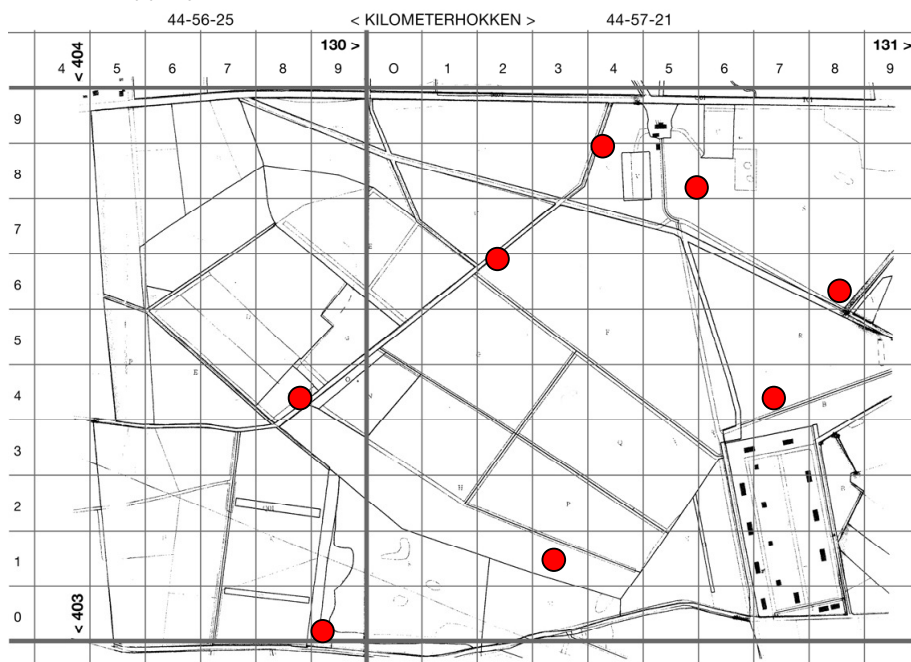
Wetenschappelijke naam: *Carduelis carduelis*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Roodborst (R)

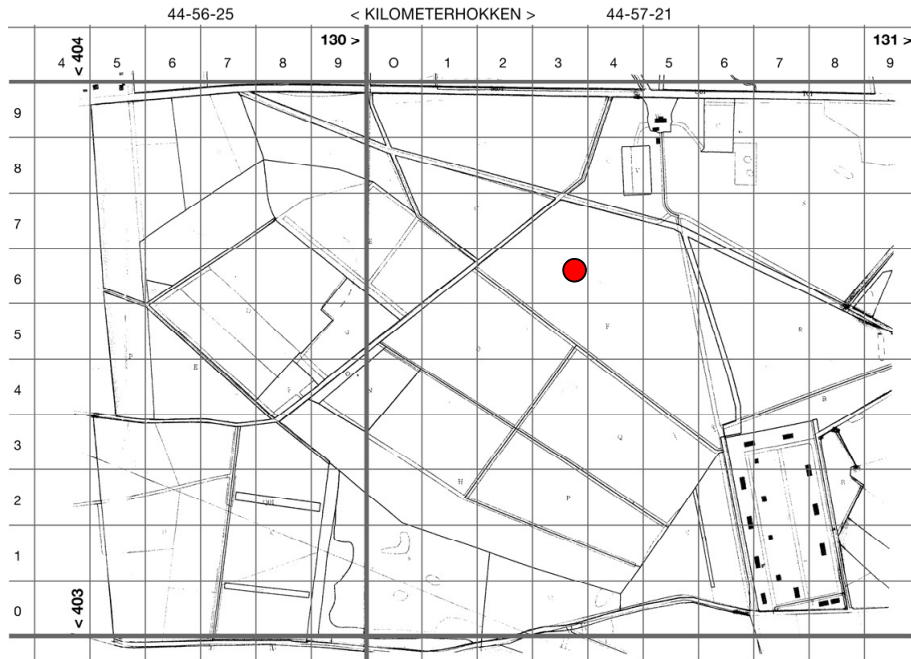
Wetenschappelijke naam: *Erithacus rubecula*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Sperwer (SP)

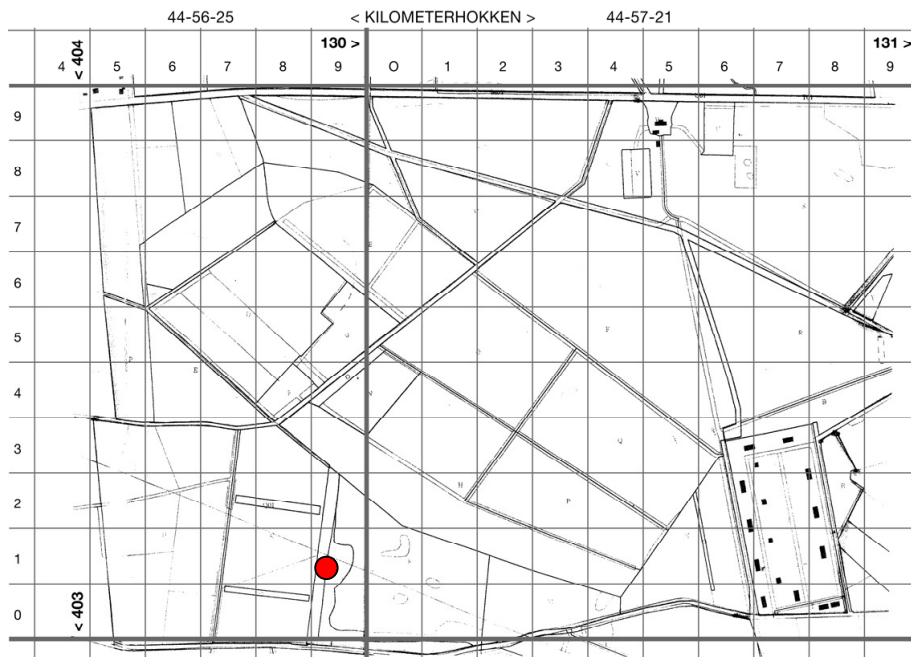
Wetenschappelijke naam: *Accipiter nisus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Spotvogel (SV)

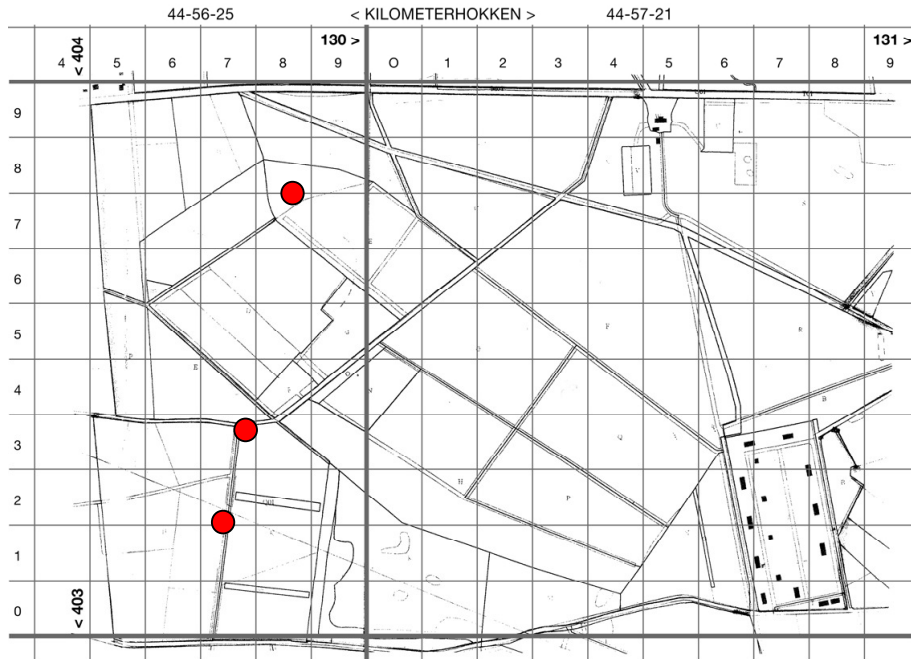
Wetenschappelijke naam: *Hippolais icterina*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Spreeuw (S)

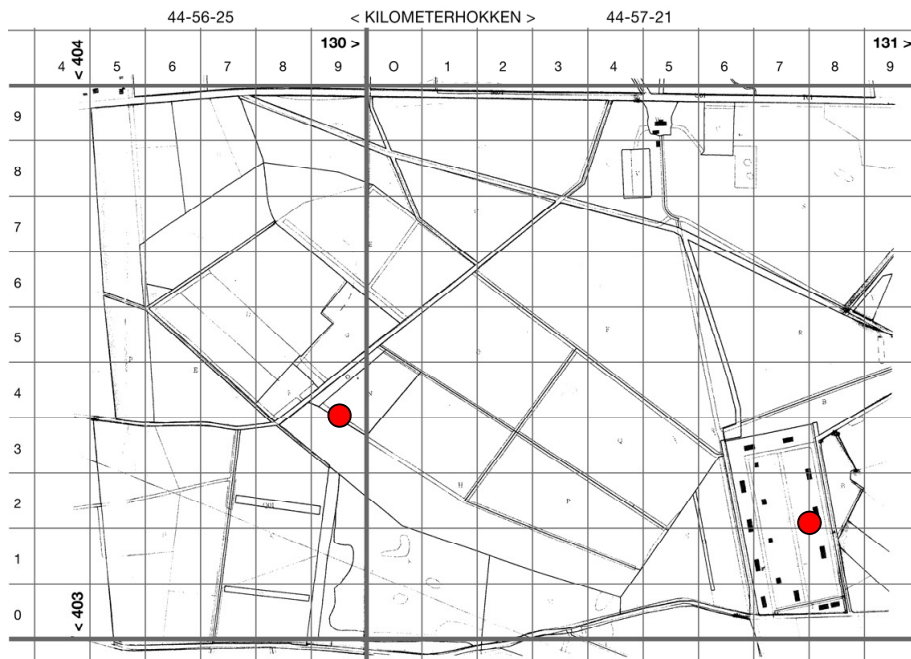
Wetenschappelijke naam: *Sturnus vulgaris*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Staartmees (SM)

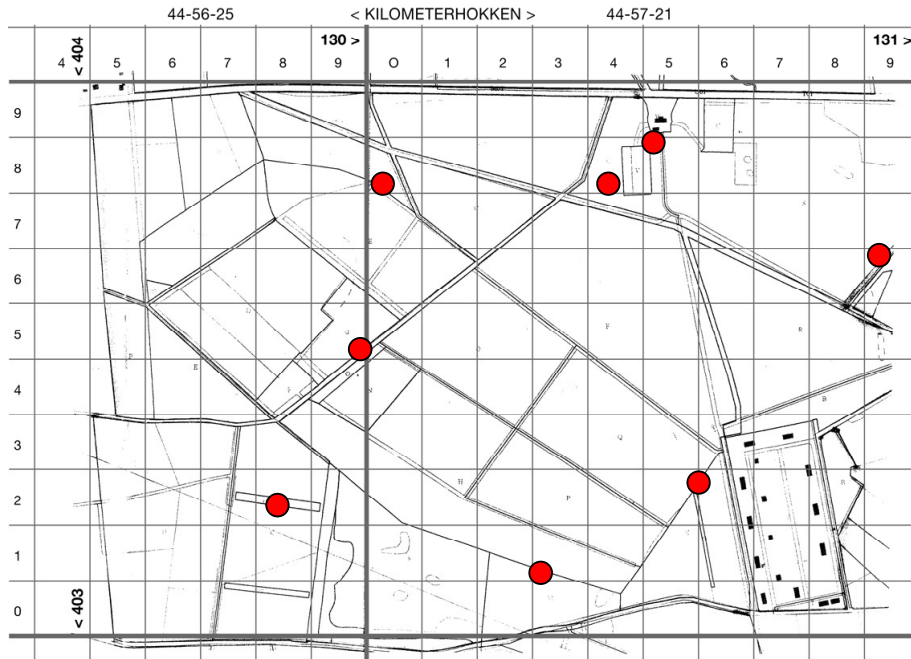
Wetenschappelijke naam: *Aegithalos caudatus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Tjiftjaf (Tj)

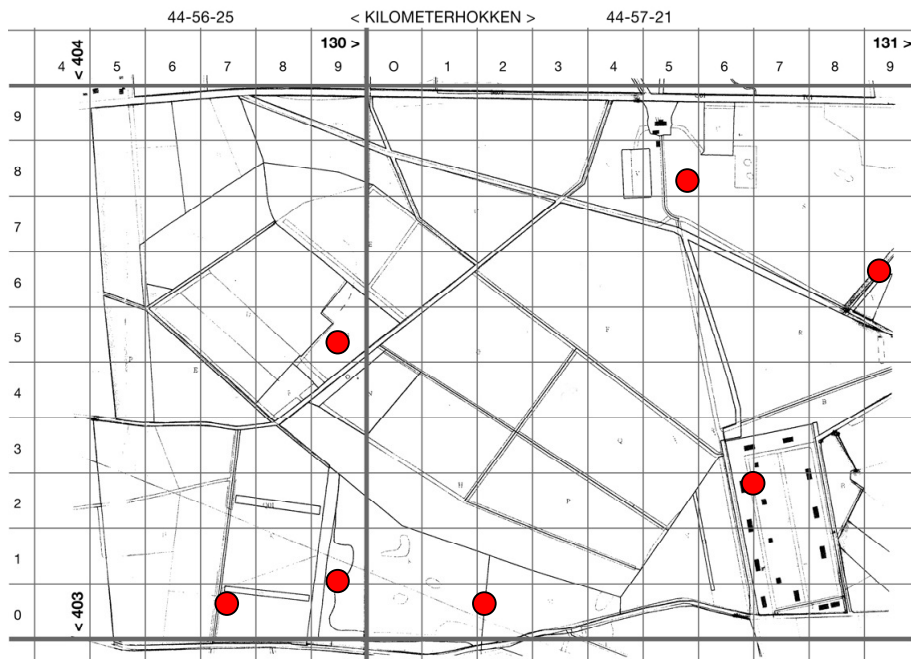
Wetenschappelijke naam: *Phylloscopus collybita*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Tuinfluiter (T)

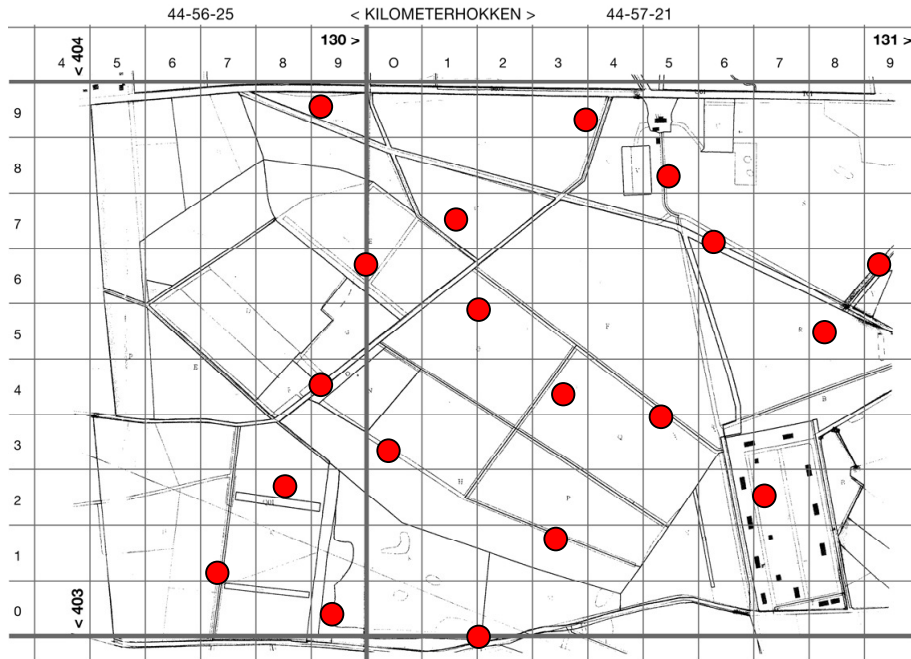
Wetenschappelijke naam: *Sylvia borin*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Vink (V)

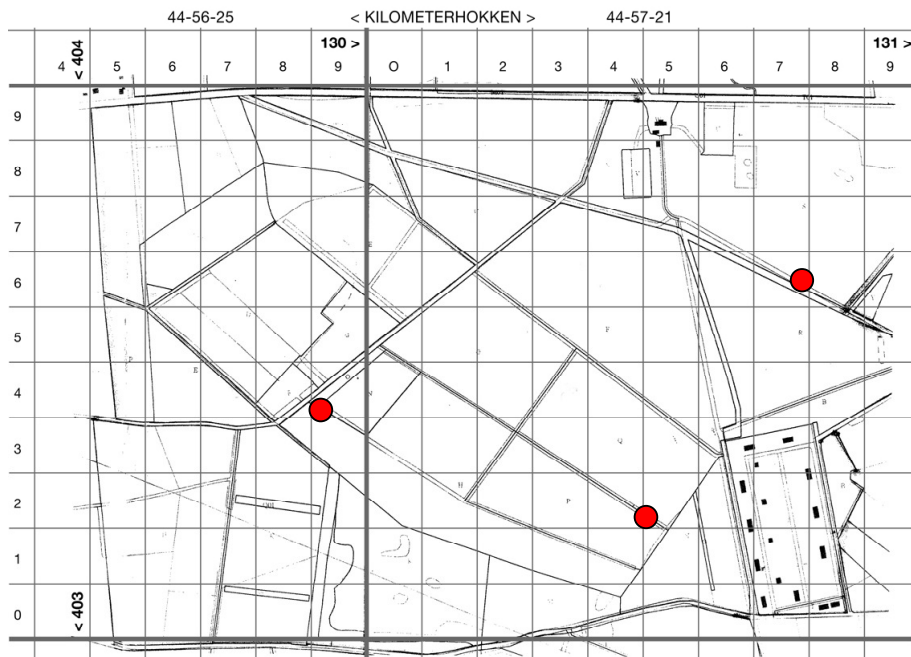
Wetenschappelijke naam: *Fringilla coelebs*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Vlaamse Gaai (Gaai)

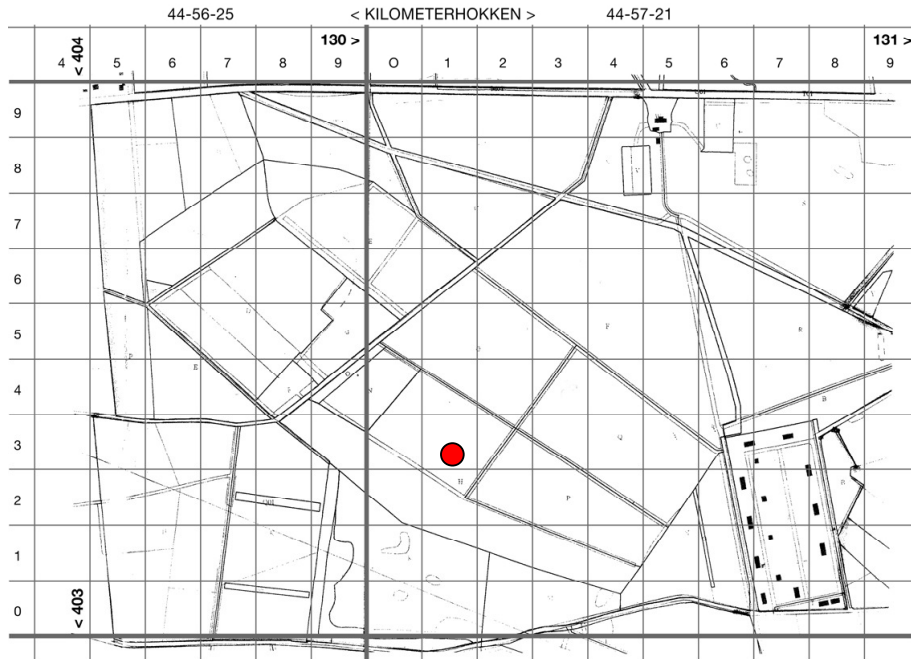
Wetenschappelijke naam: *Garrulus glandarius*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Vuurgoudhaan (VGH)

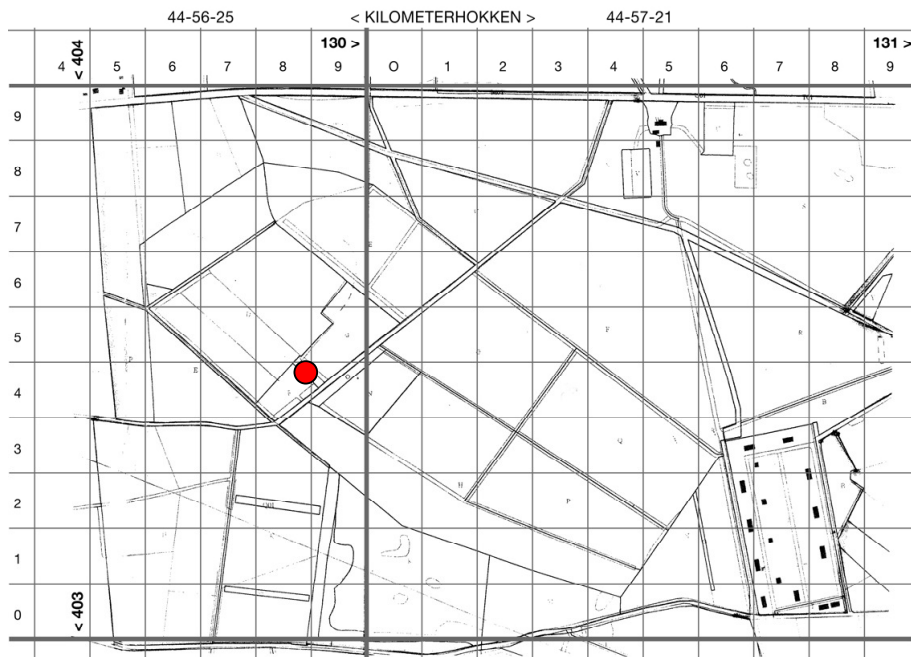
Wetenschappelijke naam: *Regulus ignicapillus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Wielewaal (Wie)

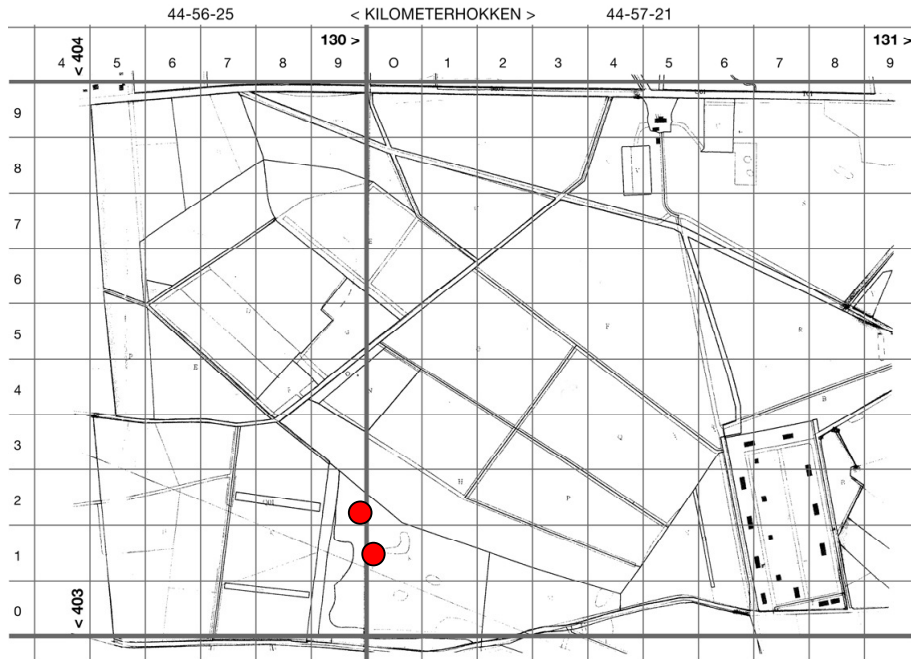
Wetenschappelijke naam: *Oriolus oriolus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Wilde eend (WE)

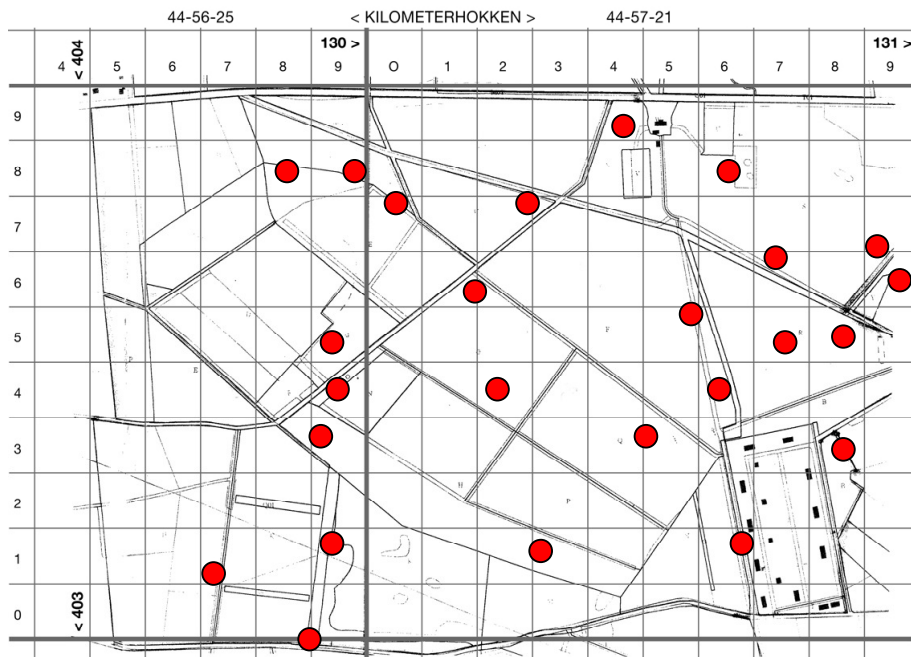
Wetenschappelijke naam: *Anas platyrhynchos*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Winterkoning (W)

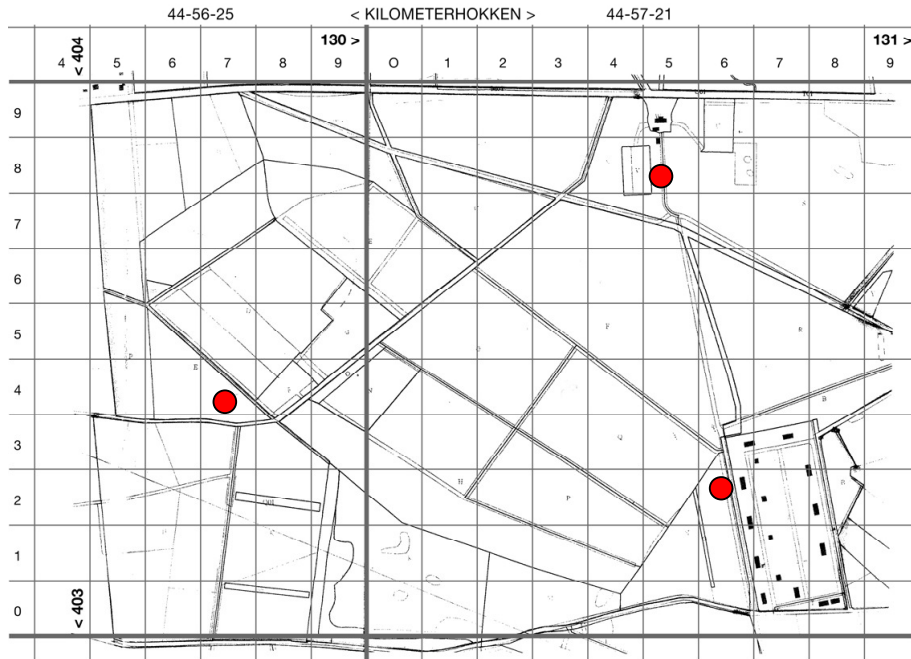
Wetenschappelijke naam: *Troglodytes troglodytes*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Witte kwikstaart (WKw)

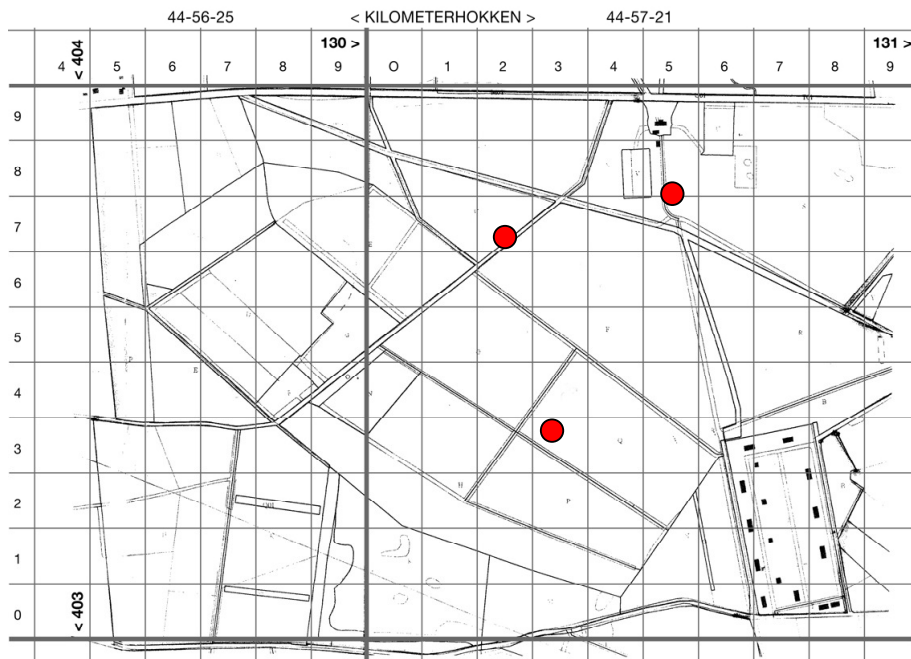
Wetenschappelijke naam: *Motacilla Alba*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Zanglijster (Z)

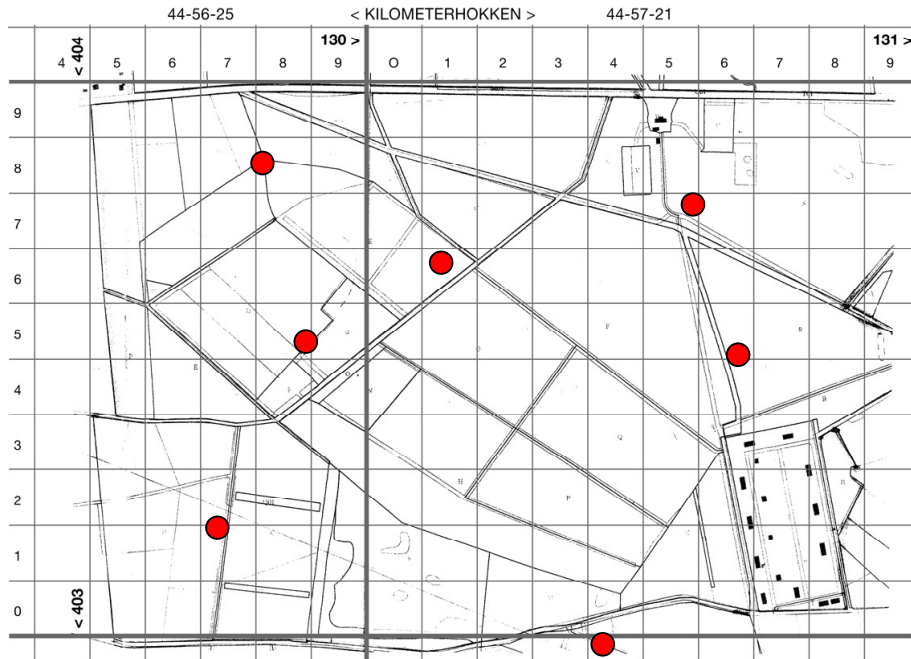
Wetenschappelijke naam: *Turdus philomelos*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Zwarte kraai (Zkr)

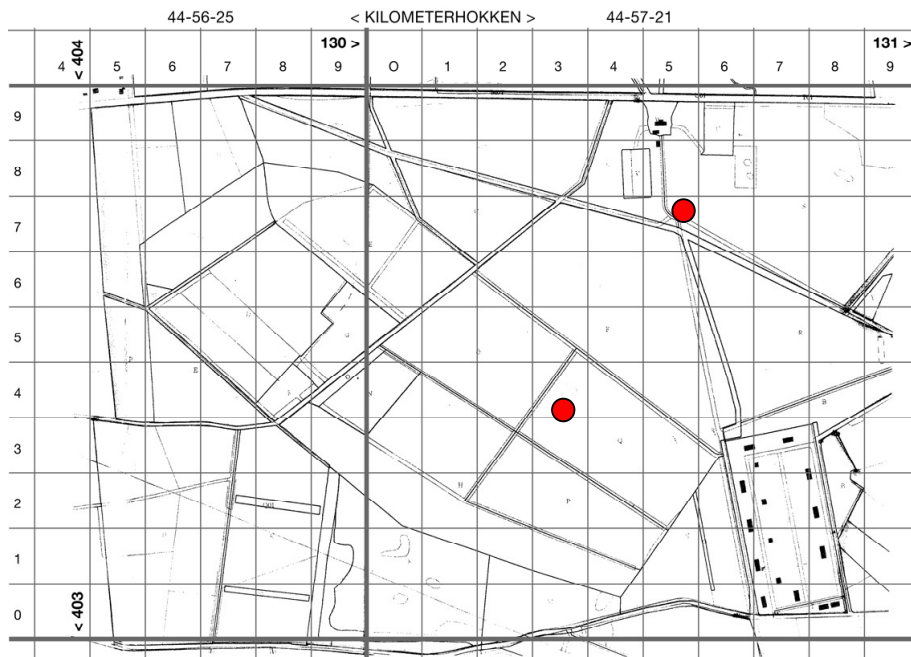
Wetenschappelijke naam: *Corvus corone*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Zwarte mees (ZM)

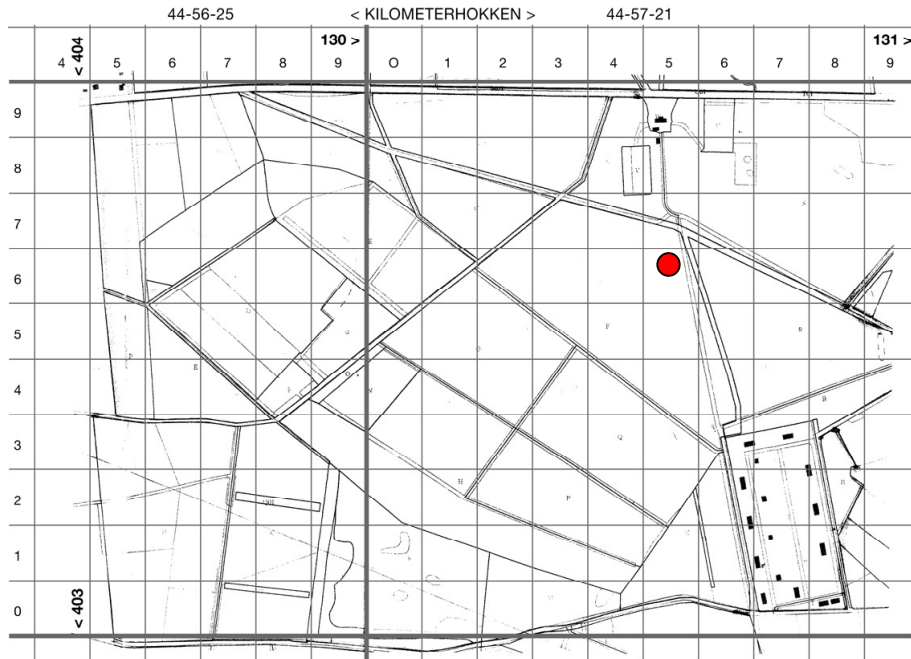
Wetenschappelijke naam: *Parus ater*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Zwarte specht (ZS)

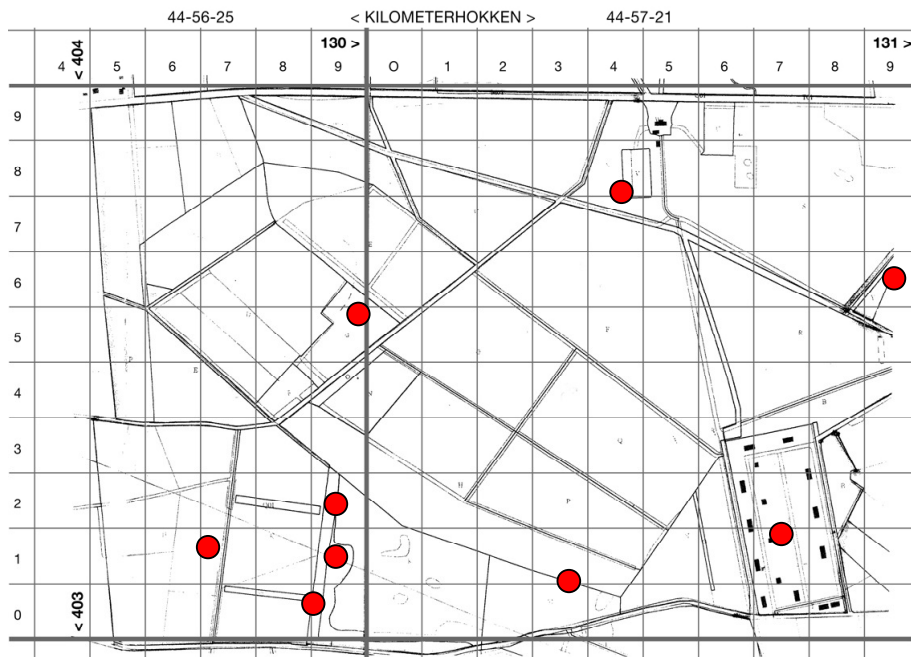
Wetenschappelijke naam: *Dryocopus martius*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Geldige waarnemingen

Vogelsoort : Zwartkop (ZK)

Wetenschappelijke naam: *Sylvia atricapilla*

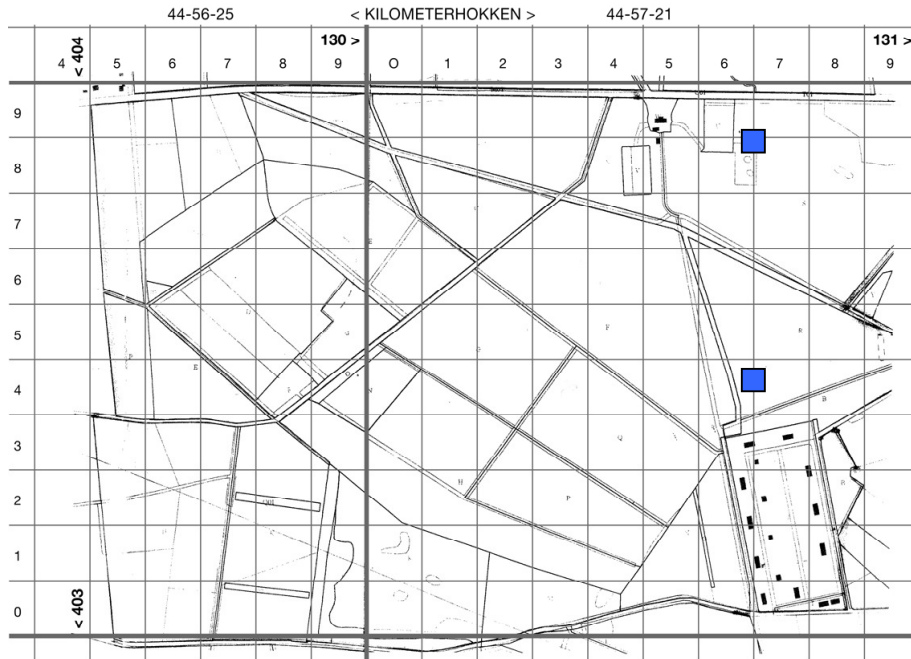

§3.2.2 Niet-geldige waarnemingen

Soortenkaart: B.M.P. (A) Niet-geldige waarneming

Vogelsoort : Gierzwaluw (GZ)

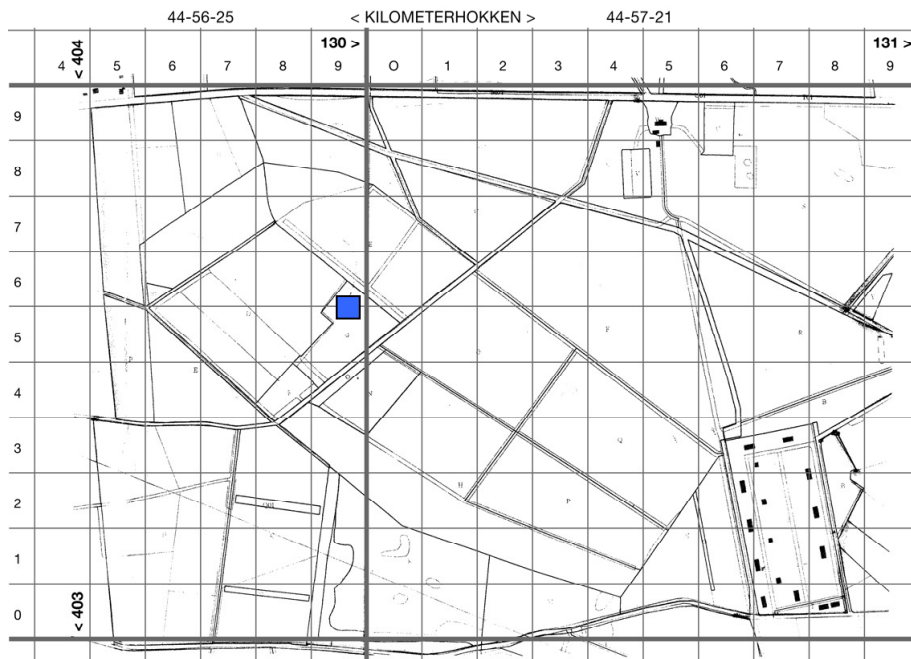
Wetenschappelijke naam: *Apus apus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Niet-geldige waarneming

Vogelsoort : Groenling (G)

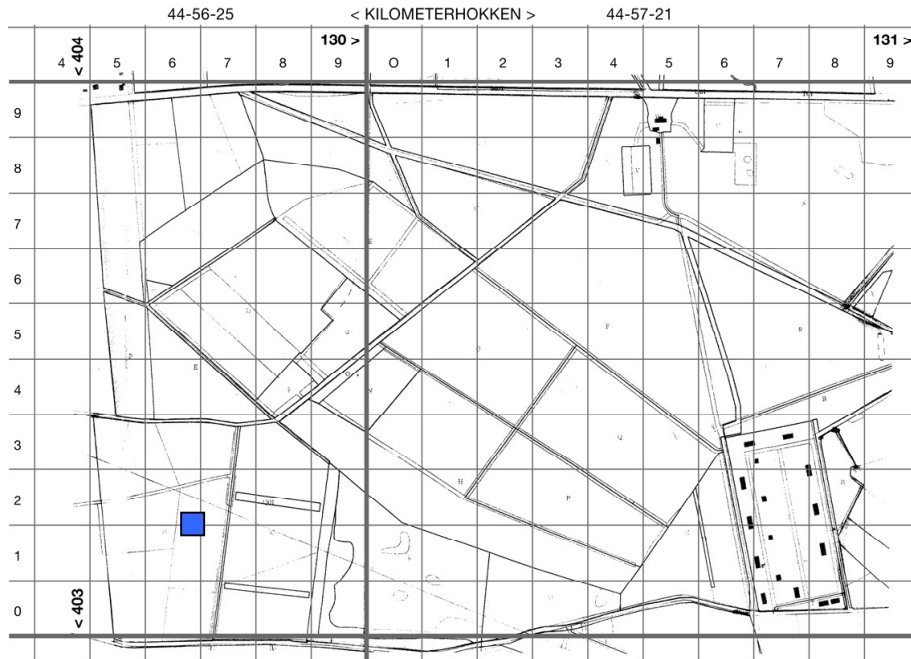
Wetenschappelijke naam: *Carduelis chloris*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Niet-geldige waarneming

Vogelsoort : Kokmeeuw (KoM)

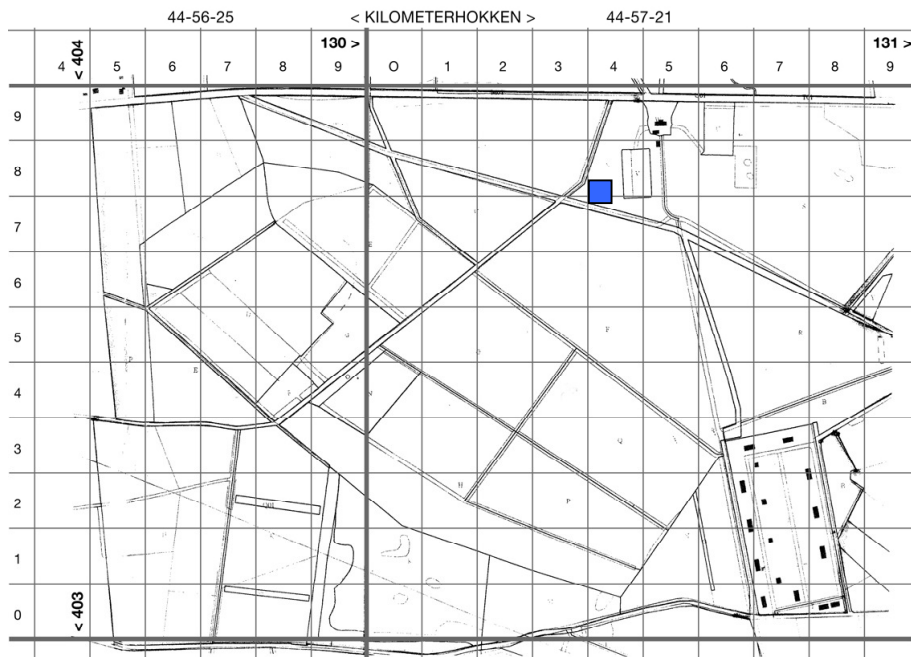
Wetenschappelijke naam: *Larus ridibundus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Niet-geldige waarneming

Vogelsoort : Nachtegaal (N) waarneming door L. de Bruijn op 24-04-2009

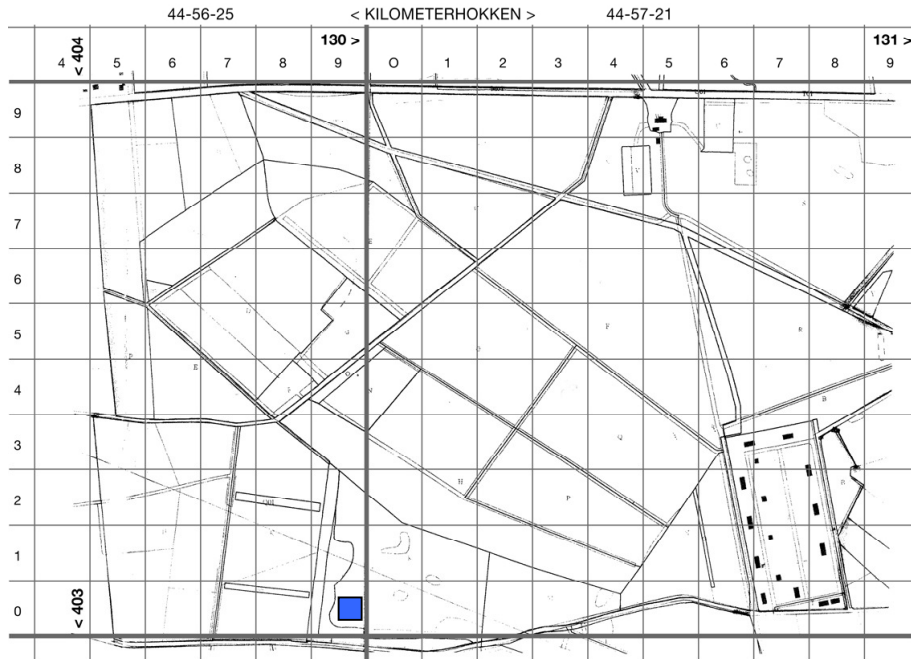
Wetenschappelijke naam: *Luscinia Megarhynchos*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Niet-geldige waarneming

Vogelsoort : Oeverloper (Oev)

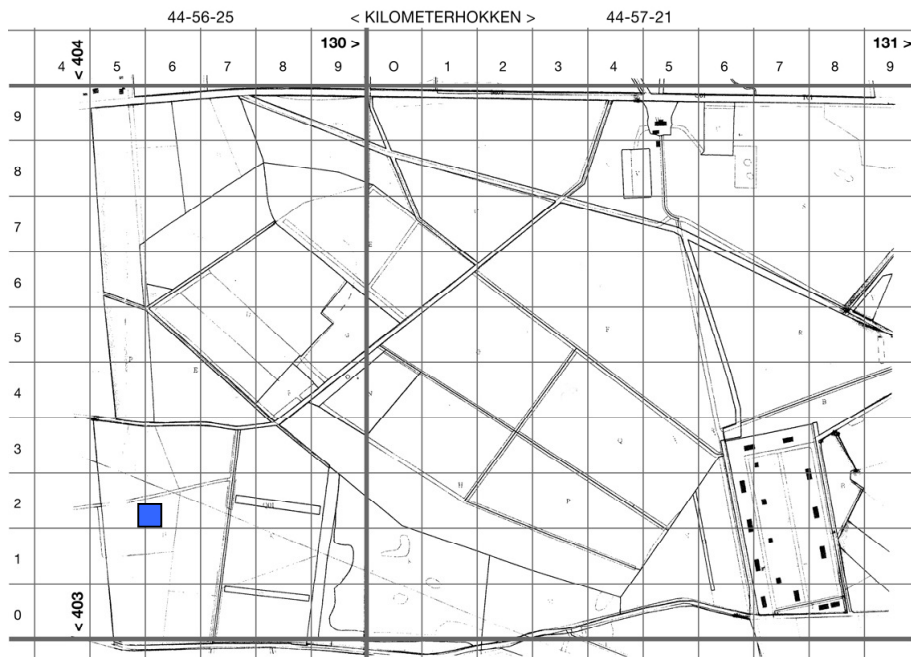
Wetenschappelijke naam: *Actitis hypoleucos*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Niet-geldige waarneming

Vogelsoort : Scholekster (Sc)

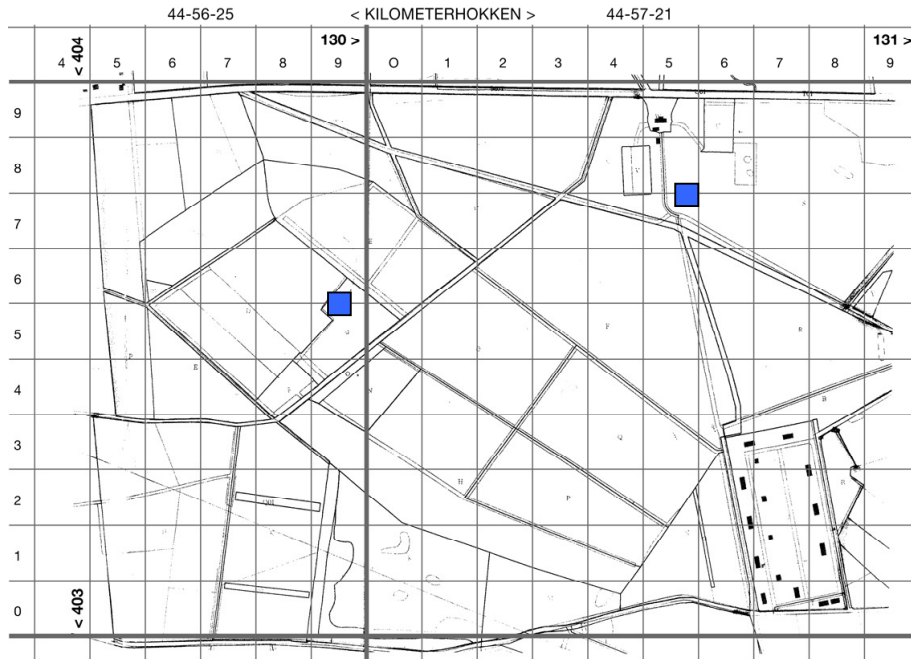
Wetenschappelijke naam: *Haematopus ostralegus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Niet-geldige waarneming

Vogelsoort : Sijs (Sijs)

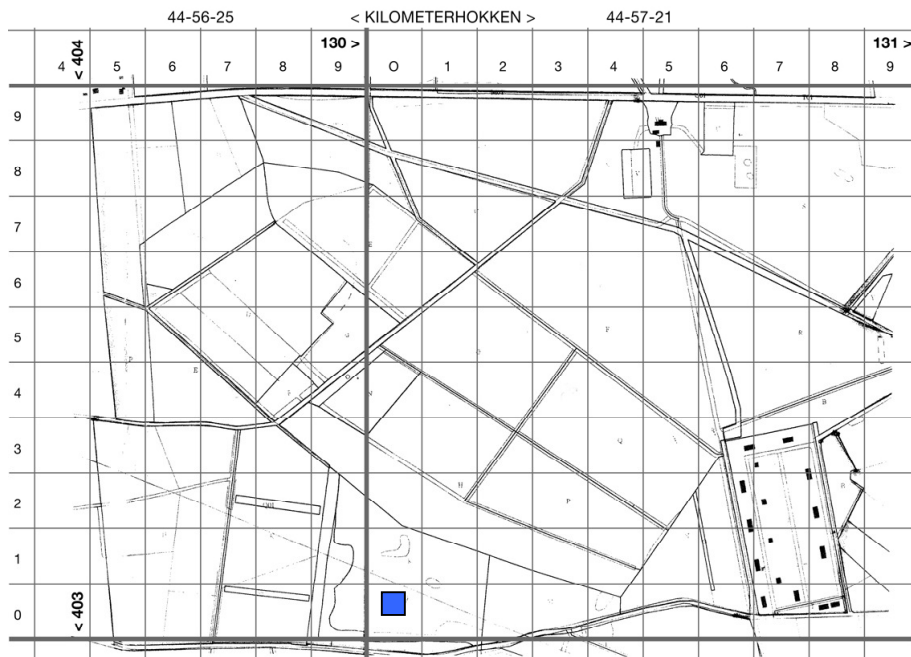
Wetenschappelijke naam: *Carduelis spinus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Niet-geldige waarneming

Vogelsoort : Tafeleend (TE)

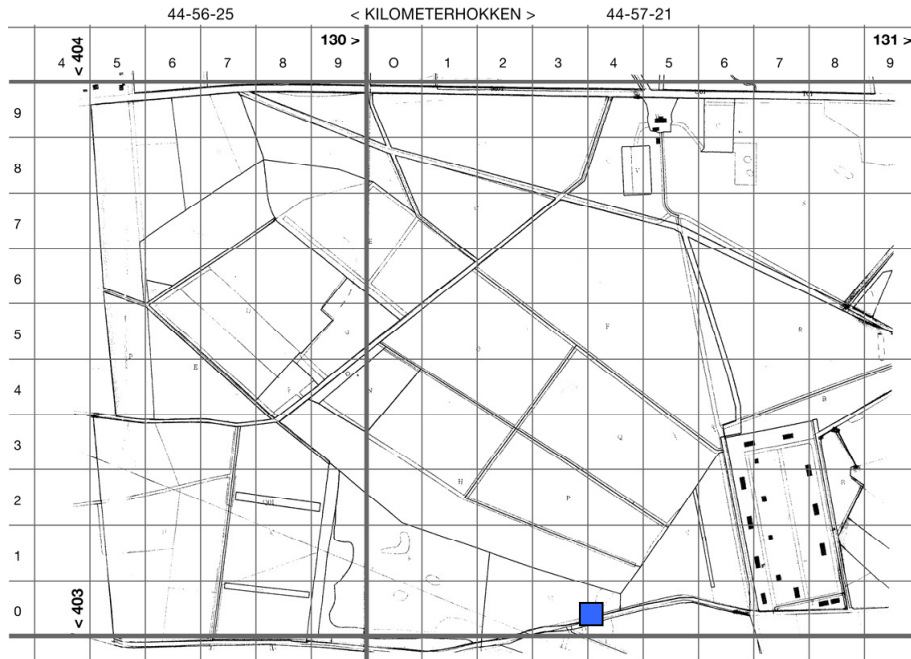
Wetenschappelijke naam: *Aythya ferina*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Niet-geldige waarneming

Vogelsoort : Tureluur (Tu)

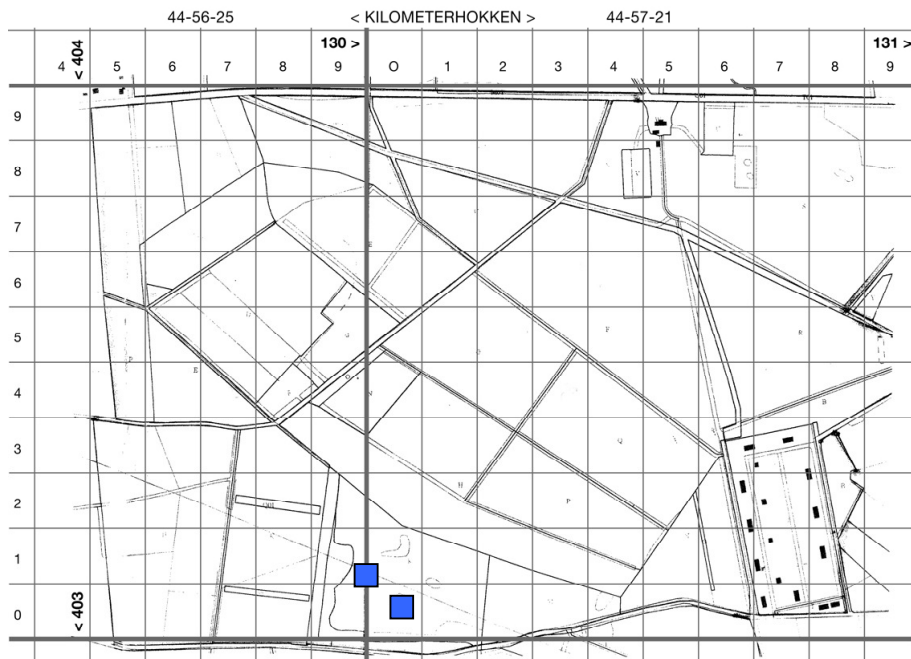
Wetenschappelijke naam: *Tringa totanus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Niet-geldige waarneming

Vogelsoort : Waterhoen (WH)

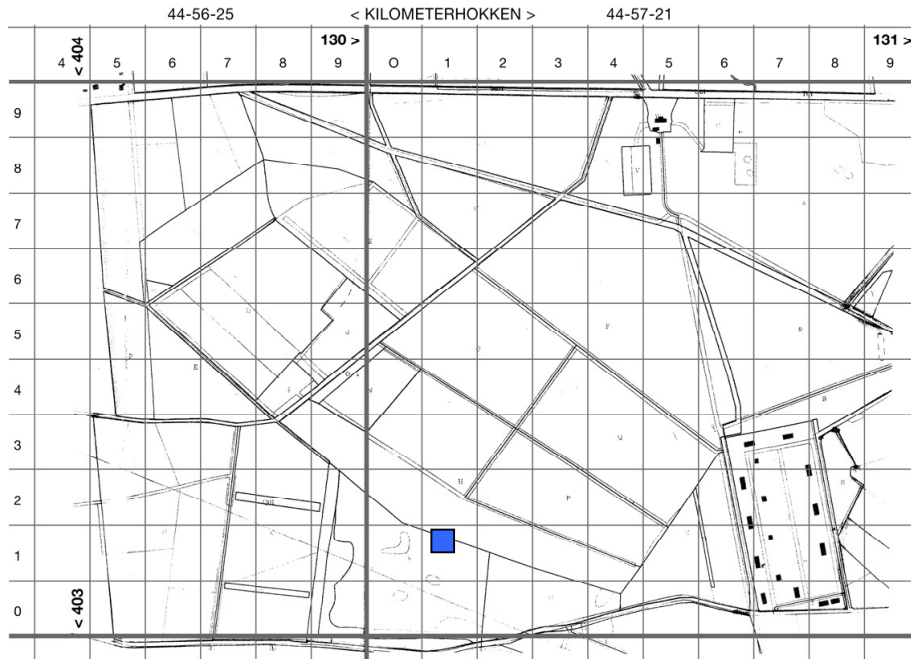
Wetenschappelijke naam: *Gallinula chloropus*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Niet-geldige waarneming

Vogelsoort : Wintertaling (WT)

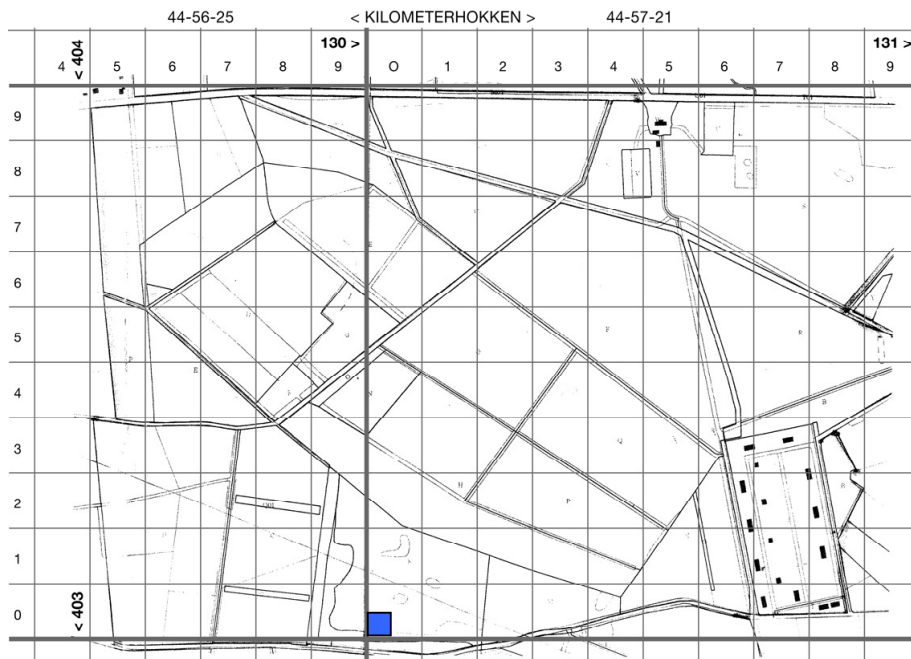
Wetenschappelijke naam: *Anas crecca*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Niet-geldige waarneming

Vogelsoort : Witgat (Wtg)

Wetenschappelijke naam: *Tringa ochropus*

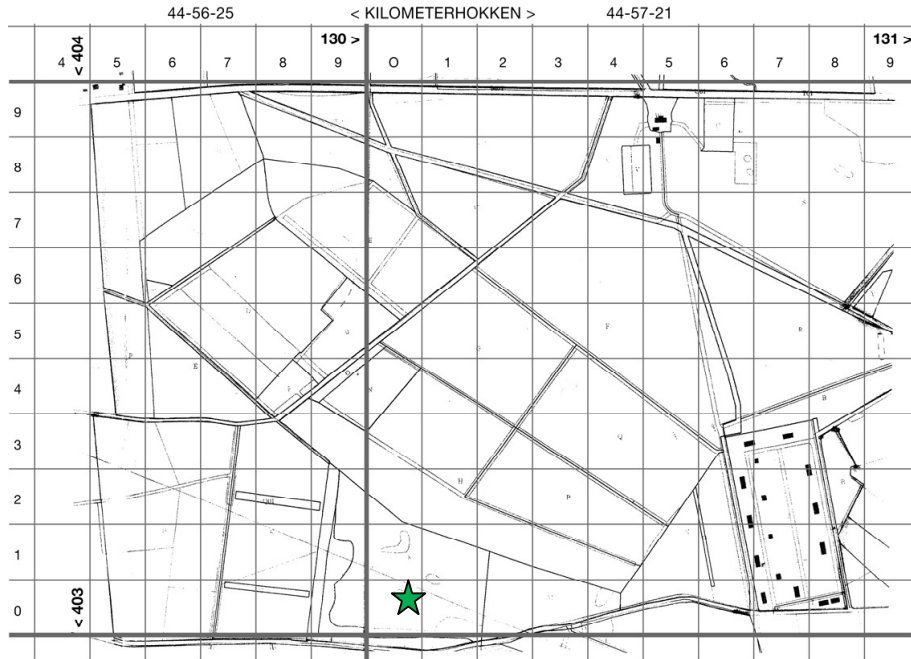

§3.2.3 Niet-geldige broedgevallen

Soortenkaart: B.M.P. (A) Niet geldige broedgevallen

Vogelsoort : Boomvalk (BV)

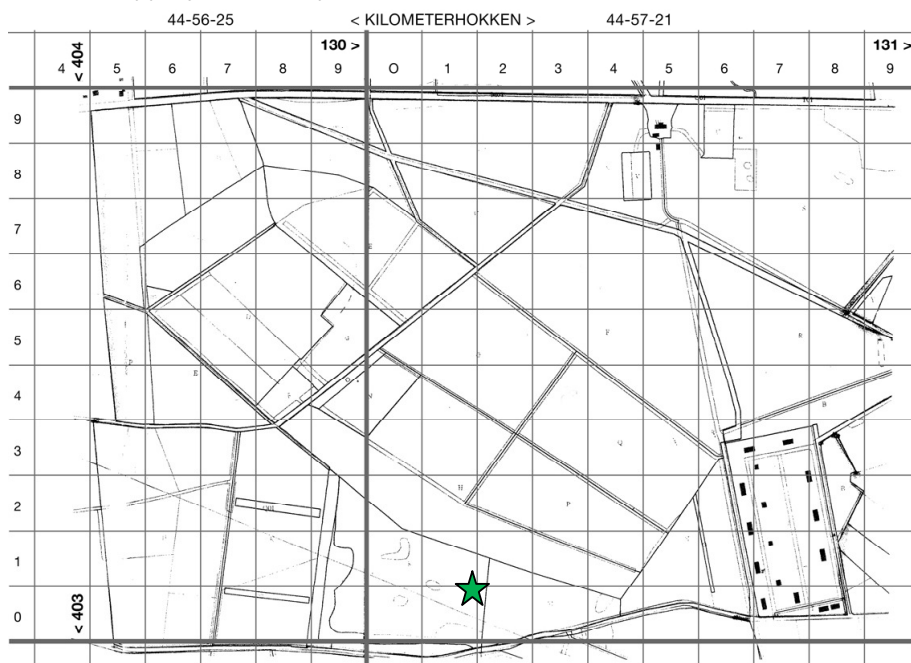
Wetenschappelijke naam: *Falco subbuteo*

Soortenkaart: B.M.P. (A) Niet geldige broedgevallen

Vogelsoort : Kerkuil (KU) waarneming door A.L. Pouw op 07-05-2009

Wetenschappelijke naam: *Tyto alba*

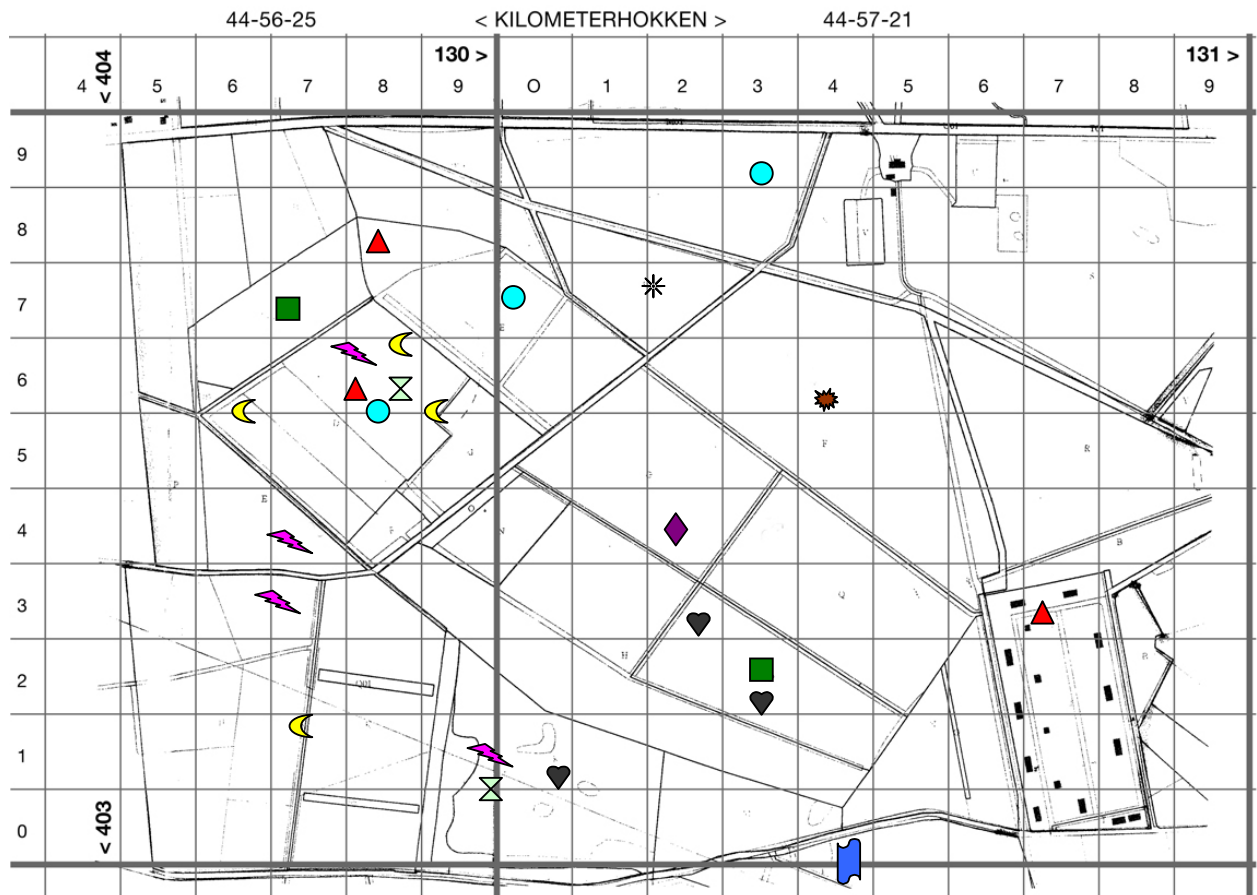

♀+♂ samen overvliegend. Geen nest?

§3.2.4 Waarnemingen overige diersoorten

Diersoort : Ree

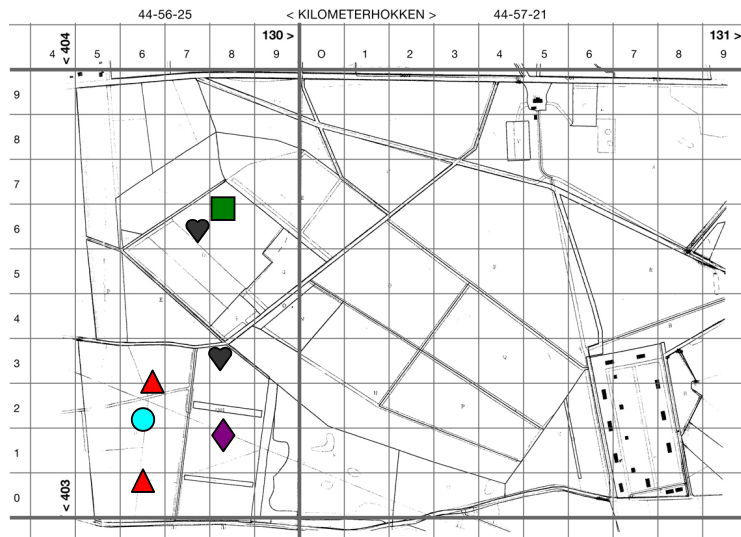
Wetenschappelijke naam: *Capreolus capreolus*

- * = bezoek 1 (5 ind.) ⚡ = bezoek 10 (1 ind.)
- = bezoek 2 (3 en 11 ind.) ☀ = avondbezoek 16 mrt (4 ind.)
- ◆ = bezoek 3
- ▲ = bezoek 4 (1, 1, 2 ind.)
- = bezoek 5 (1, 1, 2 ind.)
- ♥ = bezoek 6 (1, 3, 1 ind.)
- ☾ = bezoek 7 (1, 1, 2 met 1 jong)
- ⚡ = bezoek 8 (1, 1, 1, 2 ind.)
- 👤 = bezoek 9 (burlende reeën)

Diersoort : Haas

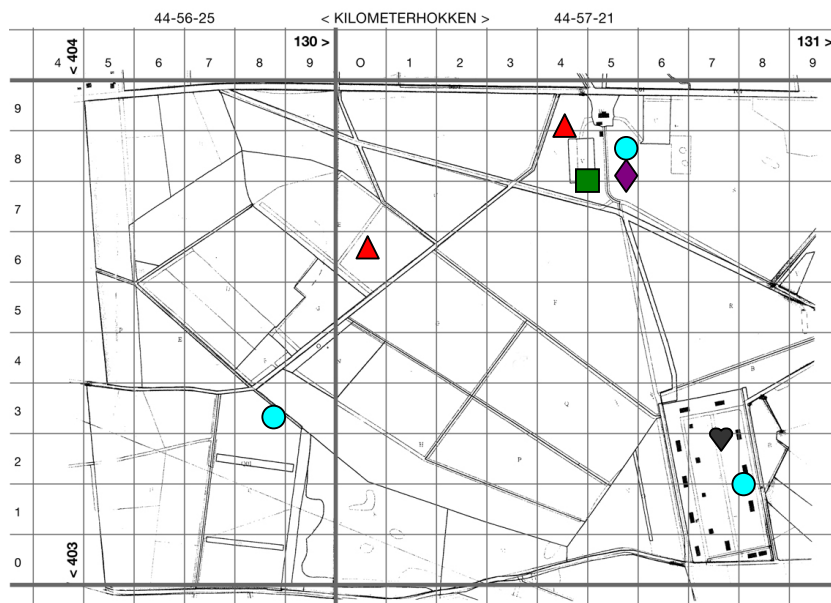
Wetenschappelijke naam: *Lepus europaeus*

- = bezoek 2
- ◆ = bezoek 5 (2 ind.)
- ♥ = bezoek 8
- ▲ = bezoek 9
- = bezoek 10 (3 ind.)

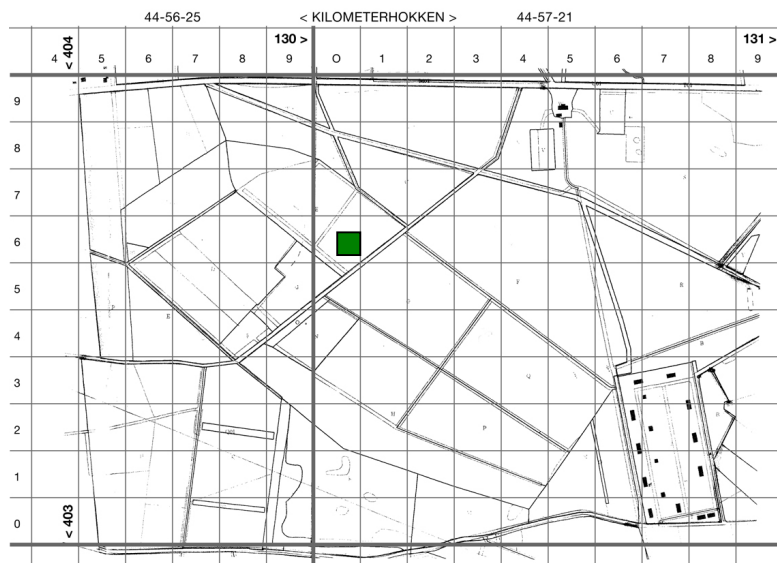
Diersoort : Konijn

Wetenschappelijke naam: *Oryctolagus cuniculus*

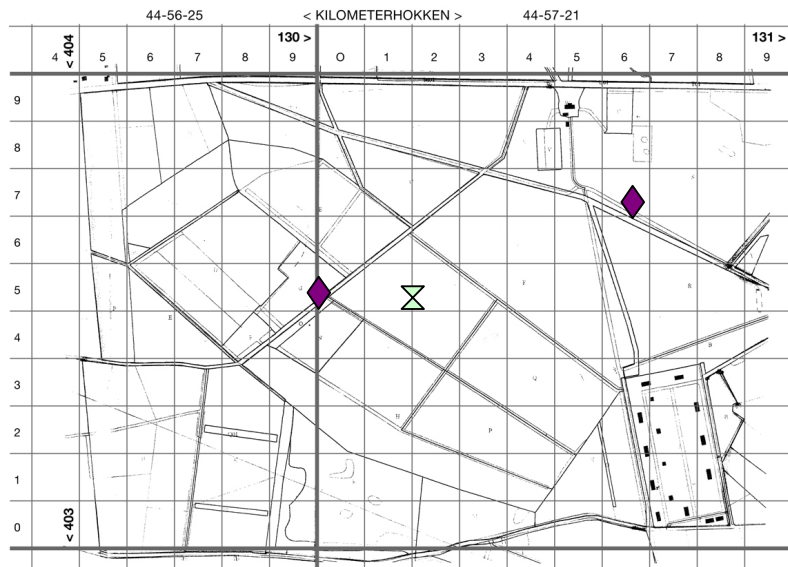

- ♥ = bezoek 3
- = bezoek 5
- ◆ = bezoek 6
- ▲ = bezoek 7
- = bezoek 9

Diersoort : Vos
Wetenschappelijke naam: *Vulpes vulpes*

Diersoort : Spitsmuis
Wetenschappelijke naam: *Orde Soricidae*

⊗ = bezoek 1, individu dood gevonden

◆ = bezoek 7, 1 individu

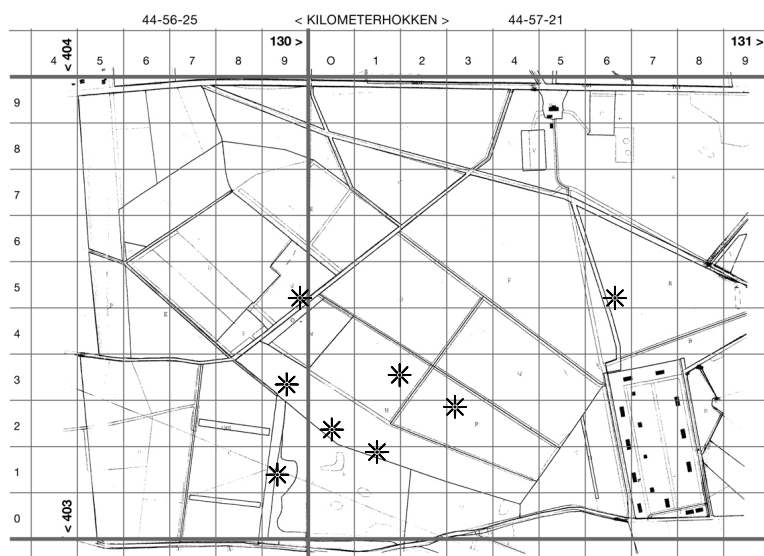
Diersoort : Mieren , soort onbekend

♥ = rode mierennest

★ = zwarte mierennest onder berk

Diersoort : Padden, soort onbekend

Er zijn massa's kleine padden aangetroffen vanaf bezoek 8 door een groot deel van het hele gebied. De concentratie leek echter te liggen dichtbij het bodemveen, maar ook richting moerasbos en het pas gekapte bos richting de parkeerplaats zijn kleine padden aangetroffen. Er zijn een paar plaatsen in het kaartje aangegeven waar padden aangetroffen zijn (*).

Conclusie

In tabel 2 zijn de geïnterpreteerde broedgevallen genoteerd die afgeleid zijn uit de waarnemingen die de afgelopen vijf jaar in het veld gedaan zijn. Aangezien de groep de afgelopen 5 jaar lerende is geweest, is de Delta berekening met opzet achterwege gelaten. De kans op afwijkingen ten opzichte van de reële situatie in het veld als gevolg van het leerproces is aanwezig, zodat bij een berekening van de Delta een verkeerde toe- of afname aangenomen zou kunnen worden.

Vogelsoort	Geïnterpreteerde broedgevallen					Delta	
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2009
Appelvink				1	na	Delta niet ingevuld om bovenstaande redenen.	
Blauwe reiger	1	1	1	1	1		
Bonte vliegenvanger				1	2		
Boomklever	2	5	2	5	5		
Boomkruiper	2	4	2	5	7		
Boomleeuwerik		3	0	2	na		
Boompieper	4	5	3	11	9		
Boomvalk***				1	0		
Bosuil					2		
Braamsluiper		0	na	na	na		
Buizerd	1	1	1	2	2		
Canadese gans				1	1		
Carolina eend			0	na	na		
Dodaars*	2	1	3	3	3		
Fitis	5	6	6	14	11		
Gekraagde roodstaart	2		0	10	4		
Gierzwaluw					0		
Goudhaantje	2	3	2	5	3		
Grasmus					2		
Grauwe Gans +		2	3	1	1		
Grauwe vliegenvanger***				1	na		
Groene Specht **		2	1	2	2		
Groenling			0	0	0		
Grote Bonte specht	3	4	5	7	7		
Grote lijster		2	3	4	5		
Havik		1	0	1	2		
Heggemus		5	0	2	1		
Holenduif				2	1		
Houtduif	2	1	2	8	4		
Kauw				0	1		
Kerkuil**				0	0		
Kievit			0	1	na		
Kleine bonte specht			0	na	4		
Kleine mantelmeeuw				0	na		
Knobbelzwaan					1		
Koekoek***		1	na	1	1		

Kokmeeuw				0	0
Koolmees	4	8	11	18	13
Kramsvogel #***			0	na	na
Kruisbek #				1	na
Kuifeend	2	2	5	3	2
Kuifmees		1	4	5	2
Matkop***	0	0	0	na	3
Meerkoet	1	1	2	2	2
Merel	5	4	6	21	16
Nachtegaal***		0	na	na	0
Nijlgans		1	1	1	1
Oeverloper***					0
Pimpelmees		5	2	12	6
Putter					4
Roodborst	4	6	8	13	8
Roodborsttapuit*			0	1	na
Scholekster+					0
Sperwer			2	1	1
Spotvogel					1
Spreeuw		1	0	4	3
Staartmees	3	2	0	4	2
Sijs					0
Tafeleend					0
Tapuit**			0	na	na
Tjiftjaf	4	2	5	10	8
Tuinfluitier		3	3	4	7
Tureluur***					0
Turkse tortel #				1	na
Vink	7	12	18	24	19
Vlaamse gaai	1	2	2	4	3
Vuurgoudhaan					1
Waterhoen	1	na	na	1	0
Wielewaal***					1
Wilde eend	1	2	2	3	2
Winterkoning	3	7	15	26	25
Wintertaling					0
Witgat					0
Witte kwikstaart				1	3
Ijsvogel*				1	na
Zanglijster	3	4	3	8	3
Zilvermeeuw				0	na
Zomertortel***				1	na
Zwarte kraai	3	3	1	8	7
Zwarte mees	2	4	0	5	2
Zwarte specht				1	1
Zwartkop	4	1	1	11	9

Gemerkt met * is rode lijst soort van 1994 tot 2004
Gemerkt met ** is rode lijst soort van 1994 tot ???
Gemerkt met *** is rode lijst soort van 2004 tot ???
Toelichting Delta :
Waar geen < of > is de soort gelijk gebleven vanaf 2007
Waar een < of > is 1% tot 25 % toe- resp. afname vanaf 2007
Waar << of >> is 25 % tot 50 % toe- resp. afname vanaf 2007
Waar <<< of >>> is 50 % tot 75 % toe- resp. afname vanaf 2007
Waar <<<< of >>>> is 75 % of meer toe- resp. afname vanaf 2007
Gemerkt met + is een blauwe lijst soort van 1994 tot ??
Gemerkt met # is soort die in 1994 op de lijst van nieuwkomers genoteerd stond

Tabel 2. Het aantal geïnterpreteerde broedgevallen op het Bodemven e.o.

NB: 'na' betekent dat de vogelsoort in kwestie niet is aangetroffen in het gebied in dat jaar. Wanneer een vogel 0 geïnterpreteerde broedgevallen laat zien, wil dat zeggen dat de vogel wel in het gebied gesignaleerd is, maar niet genoeg bewijs heeft laten zien om als broedgeval geïnterpreteerd te mogen worden.

Discussie

Aantal diersoorten

Van 52 vogelsoorten werden (mogelijke) broedgevallen vastgesteld. Twaalf andere vogelsoorten werden eenmalig in het gebied aangetroffen buiten de datumgrenzen. De boomvalk en kerkuil werden wel aangetroffen in het gebied, maar niet genoeg om als broedgeval meegeteld te kunnen worden. Behalve vogels zijn ook konijn, haas, ree en spitsmuis aangetroffen in het gebied. De paddentrek heeft evenals vorige jaren een grote hoeveelheid padden laten zien. Voor het eerst heeft de groep 2 mierennesten genoteerd. Een hiervan betrof een rode mierensoort; bij de andere werden zwarte mieren aangetroffen.

Hoewel het aantal vogelsoorten vrijwel constant is gebleven ten opzichte van voorgaande jaren, hebben kleine verschuivingen wel plaatsgevonden. Een aantal nieuwkomers hebben zich gemeld. Dit houdt daarentegen niet direct in dat deze soorten nieuw in het gebied zijn. Een voor de hand liggende verklaring voor de uitbreiding ligt in het feit dat de groep uitgebreid is van 2 naar 5 personen en hierdoor uit meer kennis kan putten. Andersom werden sommige vogels die voorgaande jaren wel genoteerd konden worden, dit jaar niet aangetroffen. Van een aantal van deze soorten ligt het in de verwachting dat deze vogelsoorten nog steeds in het gebied aanwezig zijn, maar dat de groep door het minimale aantal bezoeken de vogels niet gezien heeft, bijvoorbeeld omdat de vogelsoort een doortrekker is.

Niet aangetroffen in 2009

Appelvink, Boomleeuwerik, Grauwe vliegenvanger, Kievit, Kleine mantelmeeuw, Kramsvogel, Kruisbek, Roodborsttapuit, Tapuit, Turkse tortel, Zilvermeeuw, Zomertortel werden in 2009 niet meer in het gebied gezien. De Carolina-eend werd ook niet meer aangetroffen, maar hiervan bestond toch al de indruk dat deze wellicht ontsnapt zou kunnen zijn uit een privécollectie. Bij het Bodemven is de IJsvogel die in 2008 rondom het ven huisde in 2009 niet meer waargenomen. Gevreesd wordt dat de strenge winter die de eerste maanden van het jaar 2009 Nederland teisterde de vogel fataal is geworden.

Nieuw opgenomen in de lijst in 2009

Nieuw in het verslag in 2009 zijn opgenomen: Gierzwaluw, Grasmus, Putter, Scholekster, Spotvogel, Sijs, Tureluur, Vuurgoudhaan en de Wielewaal. De groep heeft voor het eerst een Oeverloper bij het Bodemven gezien. Ook de Tafeleend, Knobbelzwaan, Wintertaling en Witgat konden dit jaar voor het eerst genoteerd worden.

Roofvogels en uilen

Roofvogels (buizerd, havik, sperwer) zijn in 2009 wederom aangetroffen in het gebied. De boomvalk werd eenmalig in het gebied gezien. Door 1 lid van de groep kon buiten de 10 reguliere bezoeken om 2 territoria van bosuilen worden vastgesteld en werd een overvliegend kerkuilen paar gespot. (Bron: A.L.Pouw)

Jonge aanwas

Jonge aanwinsten bij het Bodemven werden gezien bij de Dodaars (2 jongen), Grauwe gans (4 jongen, 2 weken later nog maar 3), wilde eend (8 jongen) voortgebracht. Of de Kuifeenden jongen hebben gekregen is niet bekend.

Rode Lijst Soorten

Er zijn tijdens de bezoeken door de werkgroep 9 rodelijst soorten aangetroffen.

- Groene Specht (Kwetsbaar)
- Boomvalk (Kwetsbaar)
- Koekoek (Kwetsbaar)
- Matkop (Gevoelig)
- Oeverloper (Gevoelig)
- Spotvogel (Gevoelig)
- Wielewaal (Kwetsbaar)
- Kerkuil (Kwetsbaar)
- Tureluur (Gevoelig)

Eenmaal is in het gebied een Nachtegaal (kwetsbaar) gepasseerd, maar deze is door de werkgroep zelf niet waargenomen (Bron: interne informatie via L. de Bruijn).

Voorgenoemde waarnemingen maken het gebied waardevoller.

Vervolgonderzoek

Het onderzoek zal in 2010 voortgezet worden in het gebied Bodemven e.o. met de nadruk op de inventarisering van broedvogels volgens de BMPmethode zoals samengesteld door SOVON.

Bronvermelding

Van Dijk, A.J., *Handleiding Broedvogel Monitoring Project*, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen, 2004.

Vogelbescherming Nederland, *Rode Lijst van Nederlandse Broedvogels* (uitgave bij tijdschrift VOGELS), winter 2004.

Topografische Inventarisatieatlas voor flora en fauna van Nederland, 2003, Vogelbescherming Nederland, Zeist.

Bijlagen

Bijlage I Topografische weergave van het onderzoeksgebied

Bron: Topografische Atlas

Bijlage II Wetenschappelijke namen van diersoorten genoemd in het verslag

Nederlandse naam	Afkorting	Wetenschappelijke naam
Appelvink	AV	<i>Coccothraustes Coccothraustes</i>
Blauwe reiger	BLR	<i>Ardea cinerea</i>
Bonte vliegenvanger	BVI	<i>Ficedula Hypoleuca</i>
Boomklever	BKL	<i>Sitta europaea</i>
Boomkruiper	BKr	<i>Certhia brachydactyla</i>
Boomleeuwerik	BL	<i>Lullula arborea</i>
Boompieper	BP	<i>Anthus trivialis</i>
Boomvalk	BV	<i>Falco subbuteo</i>
Bosuil	BU	<i>Strix aluco</i>
Braamsluiper	BS	<i>Sylvia Curruca</i>
Buizerd	BUI	<i>Buteo buteo</i>
Canadese gans	CGa	<i>Branta canadensis</i>
Carolina-eend	CE	<i>Aix sponsa</i>
Dodaars	DD	<i>Tachybaptus ruficollis</i>
Fitis	F	<i>Phylloscopus trochilus</i>
Gekraagde roodstaart	GR	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>
Gierzwaluw	GZ	<i>Apus apus</i>
Goudhaan	GH	<i>Regulus regulus</i>
Grasmus	GM	<i>Sylvia communis</i>
Grauwe Gans	GrG	<i>Anser anser</i>
Grauwe vliegenvanger	GVI	<i>Muscicapa striata</i>
Groene specht	GS	<i>Picus viridis</i>
Groenling	G	<i>Carduelis chloris</i>
Grote bonte specht	GBS	<i>Dendrocopos major</i>
Grote Lijster	GL	<i>Turdus viscivorus</i>
Havik	HA	<i>Accipiter Gentilis</i>
Heggemus	HM	<i>Prunella modularis</i>
Holenduif	Hol	<i>Columba Oenas</i>
Houtduif	HD	<i>Columba palumbus</i>
Kauw	Ka	<i>Corvus monedula</i>
Kerkuil	KU	<i>Tyto alba</i>
Kievit	Ki	<i>Vanellus vanellus</i>
Kleine mantelmeeuw	KMM	<i>Larus fuscus</i>
Kleine bonte specht	KBS	<i>Dendrocopos minor</i>
Knobbelzwaan	KnZ	<i>Cygnus olor</i>
Koekoek	Koe	<i>Cuculus canorus</i>
Kokmeeuw	KoM	<i>Larus ridibundus</i>
Koolmees	K	<i>Parus major</i>
Kramsvogel	KV	<i>Turdus pilaris</i>
Kruisbek	KB	<i>Loxia curvirostra</i>
Kuifeend	KE	<i>Aythya marila</i>
Kuifmees	KF	<i>Parus cristatus</i>
Matkop	MAT	<i>Parus montanus</i>

Meerkoet	MK	<i>Fulica atra</i>
Merel	M	<i>Turdus merula</i>
Nachtegaal	N	<i>Luscinia Megarhynchos</i>
Nijlgans	NG	<i>Alopochen aegyptiacus</i>
Oeverloper	OeV	<i>Actitis hypoleucos</i>
Pimpelmees	PM	<i>Parus caeruleus</i>
Putter	Pu	<i>Carduelis carduelis</i>
Roodborst	R	<i>Erithacus rubecula</i>
Roodborsttapuit	RTA	<i>Saxicola rubicola</i>
Scholekster	Sc	<i>Haematopus ostralegus</i>
Sperwer	SP	<i>Accipiter nisus</i>
Spotvogel	SV	<i>Hippolais icterina</i>
Spreeuw	S	<i>Sturnus vulgaris</i>
Staartmees	SM	<i>Aegithalos caudatus</i>
Sijs	Sijs	<i>Carduelis spinus</i>
Tafeleend	TE	<i>Aythya ferina</i>
Tapuit	Ta	<i>Oenanthe oenanthe</i>
Tjiftjaf	Tj	<i>Phylloscopus collybita</i>
Tuinfluitier	TF	<i>Sylvia borin</i>
Tureluur	Tu	<i>Tringa totanus</i>
Turkse tortel	TT	<i>Streptopelia decaocto</i>
Vink	V	<i>Fringilla coelebs</i>
Vlaamse gaai	Gaai	<i>Garrulus glandarius</i>
Vuurgoudhaan	VGH	<i>Regulus ignicapillus</i>
Waterhoen	WH	<i>Gallinula chloropus</i>
Wielewaal	Wie	<i>Oriolus oriolus</i>
Wilde eend	WE	<i>Anas platyrhynchos</i>
Winterkoning	W	<i>Troglodytes troglodytes</i>
Wintertaling	WT	<i>Anas crecca</i>
Witgat	Wtg	<i>Tringa ochropus</i>
Witte kwikstaart	WKw	<i>Motacilla Alba</i>
IJsvogel	IJs	<i>Alcedo atthis</i>
Zanglijster	Z	<i>Turdus philomelos</i>
Zilvermeeuw	ZiM	<i>Larus argentatus</i>
Zomertortel	ZoT	<i>Streptopelia Turtur</i>
Zwarte kraai	Zkr	<i>Corvus corone</i>
Zwarte mees	ZM	<i>Parus ater</i>
Zwarte specht	ZS	<i>Dryocopus martius</i>
Zwartkop	ZK	<i>Sylvia atricapilla</i>
Ree		<i>Capreolus capreolus</i>
Konijn		<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Vos		<i>Vulpes vulpes</i>
Haas		<i>Lepus europaeus</i>
Spitsmuis		<i>Orde Soricidae</i>